

رشد تولید میان بر مهار تورم

هفته‌نامه | سیاسی، فرهنگی و اجتماعی | سال بیست و دوم | شماره ۱۰۹۶ | دوشنبه ۲۲ خرداد ۱۴۰۲ | ۲۳ ذی‌القعدة ۱۴۴۴ | ۱۲ ژوئن ۲۰۲۳ | ۱۶ صفحه

۲
سرمقاله

حنیف غفاری

تعبیر کابوس آمریکا

۲
نگاه

مهدی سعیدی

رسالت‌نخبگان

۷
معارف

سیدحسین خاتمی خوانساری

ذکر قدرت بخش

۱۱
خرد

مصطفی قربانی

تحقق ایران قوی

فتوح الفتوح سپاه

ویترین موشکی ایران کامل شد

ارمنان مردان میدان برای دیپلماسی

میدان‌داری جوانان نخبه ایرانی

۴

۱۵
یاسدار

فتاح بازدارنده از فکر هجوم

گزارش صبح صادق از آیین رونمایی از موشک هایپرسونیک نیروی هوافضا

کابوس اشغالگران

رشادت محمد صلاح و نسل نو مبارزان با رژیم صهیونیستی

مواجهه با صهیونیسم در میان اعراب و ملل مسلمان داستان پر فراز و فرودی دارد. حاکمان عرب در گام اول و در مواجهه با صهیونیست‌ها فزاید تقابل و دفاع از ملت فلسطین را در پیش گرفتند. البته شاید این نوع نگاه، به ویژه در زمانی که ناسیونالیسم در میان ملل مسلمان جایگاه ویژه‌ای داشت، برای سیاستمداران یک پایگاه مردمی ایجاد می‌کرد. به همین دلیل برخی سیاستمداران عرب، مانند جمال عبدالناصر و باسل اسد دست در دست یکدیگر به هم‌اوردی با صهیونیست‌ها گرفتند. حاکمان عرب که ظرفیت ملت‌های مسلمان در مواجهه با صهیونیست‌ها را فهم نکرده بودند، فریب تجهیزات نظامی خود را می‌خوردند؛ اما صهیونیست‌ها در این دعوا دست بسته نبودند و در آغاز با پیروزی‌هایی کار را شروع کردند؛ چنانچه صهیونیست‌ها در عملیات فکوس و در مواجهه با چند کشور عربی طی شش روز ۵۰۰ هوایی اعراب را از بین بردند و خاک غضب شده خود را سه برابر کردند. البته این نگاه بلندپروازانه در جنگ کپیور با اعراب، عملیات پای چوبین در تونس، عملیات اوسیراک در عراق، حمله به یرموک در سوئد و... ادامه یافت. پاشنه آشیل همه این یکه‌تازی‌های صهیونیست‌ها این بود که حکام مسلمان و منطقه از ظرفیت ملت‌های مسلمان در مواجهه با رژیم بی‌هویت صهیونیست مغفول ماندند.

اندک زمانی از فضای تقابلی بین صهیونیست‌ها و اعراب نگذشته بود که برخی حکام منطقه که از تقابل با رژیم صهیونیستی دستاوردی نداشتند دست یاری و دوستی به سوی رژیم صهیونیستی دراز کردند. پیمان کمپ دیوید، پیمان اسلو، توافق‌نامه صلح ابراهیم و... هر یک در مقاطع گوناگون و برای فراموش کردن تقابل‌های پیشین و اشغالگری صهیونیست‌ها بود. هر چند دست دوستی‌ها دراز شد و پیمان‌ها منعقد گردید؛ اما چالش‌های موجود میان جامعه مسلمانان و رژیم کودک‌کش هرگز حل نشد و این سازش‌ها صرفاً امضایی بر روی کاغذ بود. این معاهدات یک دوراهی بود که ملت‌های مسلمان و عرب را از حاکمان آنها جدا کرد و ملت‌ها راه خود را برای تقابل با صهیونیست‌ها در پیش نکته مهمی که در این زمینه وجود دارد، این

نمودارها به نفع مردم

نگاهی به ایجاد آرامش نسبی به بازار خودرو، مسکن، طلا و...

علی محمدی

کارشناس اقتصاد سیاسی

انتظارات سیاسی مؤثر بوده است. در داخل کشور نیز تخلیه اثرات افزایش نرخ ارز (به ویژه درهم) در ماه‌های گذشته و تلطیف انتظارات تورمی نقش مهمی را داشته است. سیاست‌های پولی و مالی دولت در کاهش ۹ واحد درصدی رشد فزاینده نقدینگی و چشم‌انداز آینده آن نیز حائز اهمیت است. ضمن اینکه اقدام بانک مرکزی در افتتاح حساب ارزی که تقاضای سوداگری با کارت ملی مردم را از بین برد، در کاهش تقاضا و کوچک‌تر کردن بازار غیررسمی ارز نقش تأثیرگذار، هر چند اندک را ایفا کرد. البته دولت باید توجه کند که برای ثبات کامل، به ویژه بازار ارز و همچنین کاهش ریسک‌های برون سیستمی باید مجموعه‌ای از اقدامات را در سه بخش در دستور کار قرار دهد:

اول: ایجاد تنوع در شبکه تسویه کشور:

راهبرد اساسی در این خصوص تنوع در تجارت خارج و گسترش شبکه تسویه کشور است که الحمدلله دولت برخی از این اقدامات را به درستی انجام داده است. از این منظر ضروری است تا یک سبد ارزی متنوع از ارزهای ملی مهم‌ترین شرکای اقتصادی کشور تشکیل شود. در این سبد ارزی، وزن ارز هر کشور باید مطابق با میزان تجارت آن کشور با ایران تعیین شود. زیرساخت‌های فنی لازم برای نیل به این هدف در اقدامات زیر خلاصه می‌شود:

- ۱- پرهیز از وابسته‌سازی تجارت کشور و مبادله کالاها راهبردی از مبدأ چند کشور خاص یا افزایش درجه باز تجاری؛
- ۲- گسترش همکاری‌های بانکی با بانک‌های فعال در کشورهای هدف از طریق انعقاد قرارداد کارگزاری و افتتاح حساب به ارزهای ملی؛
- ۳- توسعه پیمان‌های پولی دو و چندجانبه؛
- ۴- اتصال شبکه شتاب ایران به شبکه پرداخت کارتی کشورهای یا استفاده از کیف پول‌های الکترونیک برای گسترش معاملات خرد.

دوم: اقدامات سمت عرضه ارز

- ۱- استقلال بودجه از نفت با هدف جلوگیری از تک‌محصولی بودن سمت عرضه ارز؛
- ۲- تمرکز بر رشد تولید (بهروری و دانش‌بنیان بودن) برای تنوع در صادرات غیر نفتی و صادرات نفتی با ارزش افزوده بالا.

سوم: اقدامات سمت تقاضای ارز

- ۱- ممانعت از دلاریزه شدن اقتصاد در کشور. کلیات این موضع که در نظریات برخی استادان عنوان می‌شود و نحوه نرخ‌گذاری نهاده‌های اولیه تولید را به چالش می‌کشد، پذیرفتنی است؛ ولی در نحوه اجرای آن نیازمند کارشناسی و برآورد‌های دقیق است؛
- ۲- اتخاذ سیاست جایگزینی واردات و کاهش وابستگی کشور با هدف کاهش تقاضا که این نیز مستلزم توجه به تولید است؛
- ۳- کنترل فعالیت‌های سوداگرانه در بازار ارز.

دیدگاه

شماره ۱۰۹۶ | دوشنبه ۲۲ خرداد ۱۴۰۲

روزنه

تحول در حوزه علمیه

دغدغه امامین انقلاب

حسین نصر

پژوهشگر دینی

شکوفایی حوزه علمیه قم یکی از مهم‌ترین و حیاتی‌ترین مسائل نهفته در بطن بیابانه گام دوم است و در افکار عالمانه امام خمینی (ره) و رهبر حکیم و فرزانه انقلاب ریشه دارد و با توجه به مرکزیت ایده‌پردازی و خوراکی‌سازی این نهاد برای جامعه اسلامی در عصر پیشرفته کنونی بر اهمیت آن افزوده شده است.

برای شناخت بیشتر اقطار و ابعاد گوناگون حوزه، باید رشته کلام را به پیر مراد جماران، آن یگانه عصر غیبت که نام پیامبر (ص) و امیرالمؤمنین (ع) را احیا کرد، سپرد که حوزه امروز بیش از هر قشر و صنف دیگری مرهون مجاهدت‌های اوست. اگر امروز مرجعیت حرمتی دارد و دروس حوزه با حضور هزاران طلبه، با شکوه و جلال تشکیل می‌شود و دین‌داری و دین‌مداری سکه رایج جامعه است، باید مجاهدت‌های دوران نهضت و تبعید روح خدا و مبارزه یاران خمینی کبیر و قطره قطره خون شهیدان را به یاد آورد و از کوتاهی‌ها و تقصیرها و قصورها استغفار کرد. گوشه‌ای از بیانات امام خمینی (ره) و رهبر معظم انقلاب را در این زمینه که نشان از دغدغه بروز کردن حوزه علمیه دارد، متذکر می‌شویم.

«در قدیم حوزه‌ها محصور شده بود در چهار دیواری که کسی نمی‌توانست از آن بیرون بیاید. تبلیغات سوء به صورتی بود که اگر طلبه‌ای می‌خواست حرفش را بزند و در فکر تشکیلات باشد، مورد طعن قرار می‌گرفت. همیشه صحبت «نظم در بی‌نظمی است» مورد تأیید بود.» (صحیفه امام، ج ۱۸، ص ۷۱)

«اما وقتی به خودمان برگردیم، خیلی فاصله داریم... امروز دنیا، دنیای امواج است. با امواج و رایانه، همه مفاهیم از این طرف به آن طرف دنیا منتقل می‌شود. ما از این دنیا عقیم؛ دیگر چرا این را منکر شویم؟! این یک عیب قطعی است که حوزه امروز ما، آن را دارد.» (رهبر معظم انقلاب، ۱۳۷۴/۹/۱۳)

«یکی از نیازهای مهم حوزه علمیه در شرایط کنونی، «تدوین طرح تحول» در حوزه و برنامه‌ریزی بلندمدت، دقیق و زمان‌بندی‌شده بر اساس این طرح تحول و اهداف مورد نظر است.» (رهبر معظم انقلاب، ۱۳۹۵/۷/۱۱)

واقعیت این است که همچنان که حوزه علمیه یک موجود بسیط و سازمان تک‌بُعدی نیست و هر یک از عرصه‌های آن بر سایر ابعاد اثرگذار است، تحوّل در حوزه نیز پدیده‌ای بسیط و تک‌بُعدی نیست که به صورت بریده از ابعاد دیگر رخ دهد، بلکه تأثیر و تأثر متقابل میان آنها وجود دارد. امیدواریم این بار سنگین و راه دشوار بر رزمندگان و سنگربانان این اتفاق مهم تحول در حوزه‌های علمیه که از دغدغه‌ها و انتظارات آن پیر سفر کرده جمارانی، امام بزرگوارمان خمینی نستوه و جانشین برحق‌شان رهبر و امام مسلمین جهان آیت‌الله‌العظمی امام خامنه‌ای بوده، به احسن وجه محقق شود و جزئیات این حرکت بزرگ تحولی اجرایی و عملیاتی شود و به فضل خدا با پیاده شدن این طرح مهم و حیاتی، شاهد تربیت افسران کاران در کرسی‌های علمی و مجاهدان تبیینی باشیم که در جنگ‌های ترکیبی پیش از قبل جانفشانی می‌کنند.

عاشقان روح‌الله / کاروان ۳۱۳ نفره زائران فرقد امام خمینی (ره) همزمان با سالگرد رحلت رهبر کبیر انقلاب با پای پیاده از کیلان تا حرم امام (ره) راهپیمایی کردند و با رهبر فرزانه انقلاب اسلامی، امام‌خامنه‌ای تجدید بیعت کردند.

روابط گرم / همزمان با بازگشایی سفارت جمهوری اسلامی ایران در ریاض پرچم جمهوری اسلامی ایران در سفارت کشورمان در عربستان به اهتزاز درآمد. روابط ایران و عربستان پس از توافق ماه‌های گذشته رو به گرمی است و به زودی سفارت عربستان در ایران هم بازگشایی خواهد شد.

کابوس فوج / همزمان با رونمایی از موشک هایپرسونیک ایرانی که شهرک‌نشینان صهیونیستی را در تیررس ۴۰۰ ثانیه‌ای ایران قرار داده است، بنرهایی از این موشک در نقاط گوناگون تهران برپا شد. سرعت این موشک پیش از اصابت به هدف، عدد شگفت‌انگیز و ویرانگر ۱۳ تا ۱۵ ماخ است که آن را غیرقابل رهگیری می‌کند.

آلوده‌تر از آلوده / تصویری هوایی از میزان آلودگی هوا در شهر نیویورک آمریکا را مشاهده می‌کنید. بر اساس گفته‌های کارشناسان هواشناسی در آمریکا نفس کشیدن در نیویورک معادل کشیدن شش نخ سیگار شده است که این آلودگی ناشی از آتش‌سوزی جنگل‌های شمالی در کانادا است.

بر مدار تولید / سیدابراهیم ریسی، رئیس‌جمهور کشورمان هفته گذشته در سفر خود به آذربایجان غربی در افتتاح چندین طرح توسعه، مانند مراسم بهره‌برداری از تصفیه‌خانه و خط آبرسانی به شهرستان میانه، بازدید از خط تولید تراکتورسازی و... حضور پیدا کرد.

کودک‌کش‌ها / محمد هبیم‌التمیمی دو سال و نیمه که بر اثر اصابت گلوله تروریست‌های کودک‌کش صهیونیست به کما رفته بود، به شهادت رسید و این‌گونه در غم‌ناک مادر خود آرام گرفت. شهرک‌نشینان صهیونیست هنوز هم به خوی کودک‌کشی خود پایبند هستند.

عکس و مکت

شکست ضد حملات اوکراین

انفجار سد کاخوفکا به نفع چه کسی است؟

ثمانه اکوان

دبیر گروه بین‌الملل

در حالی که تبلیغات رسانه‌های برای آغاز حملات تهاجمی اوکراین به منافع روسیه در منطقه به اوج خود رسیده است، نتیجه نبرد بر روی زمین نشان می‌دهد، این حملات به احتمال زیاد با شکست مواجه شده‌اند. ایجاد انفجار در سد کاخوفکا در منطقه جنوبی اوکراین که هم اکنون کنترل آن در دست نیروهای روسی است، در این میان گواه دیگری بر این ادعاست که احتمالاً دولت زلنسکی تلاش داشته است با از بین بردن منطقه خرسون و فرو بردن آن در آب، با ارتش و نیروهای روسی مقابله کند. با وجود اینکه هر دو طرف، دیگری را مسئول انفجار در سد کاخوفکا می‌دانند؛ اما نگاهی به پیامدهای این انفجار نشان می‌دهد، دولت اوکراین از این مسئله سود بیشتری می‌برد تا روسیه. با سرازیر شدن آب پشت این سد به مناطق پایین دستی، منطقه خرسون حالا کاملاً زیر آب فرو رفته است؛ منطقه‌ای که نیروی عظیم برای تسلط بر آن در طول چند ماه گذشته شکل گرفته بود. در بالا دست سد نیز کم شدن میزان آب می‌تواند دستگاه‌های خنک‌کننده نیروگاه هسته‌ای زاپروژیا را با مشکل مواجه کند و به این ترتیب امکان دوبار شدن هسته اصلی این نیروگاه

و ایجاد بحران زیست محیطی و انسانی در این منطقه وجود دارد. نکته جالب توجه در این مسئله این است که این روزها، زلنسکی، رئیس جمهور اوکراین همیشه در حل تکذیب کردن اخباری است که به نظر می‌رسد در نهایت درست از آب در می‌آیند. اولین بار او حمله پهبادی به کرملین را تکذیب کرد و گفت، این مسئله کار اوکراینی‌ها نبوده است؛ اما پس از مدتی ایالات متحده اعلام کرد، بخشی از دولت اوکراین، مسئول این کار بوده‌اند. در ماجرای حمله به خط لوله نورد استریم ۱ و ۲ نیز، با وجود اینکه روزنامه‌نگاران آمریکایی در ابتدای امر بیان کردند

که مسئولیت این کار متوجه دولت بایدن است، اما پس از مدتی رسانه‌ها اعلام کردند این اقدام از سوی دولت اوکراین انجام شده و البته دولت بایدن نیز از این مسئله آگاهی داشته است. زلنسکی هفته گذشته، این مسئله را نیز تکذیب و اعلام کرد، انفجار در خط لوله نورد استریم کار اوکراینی‌ها نبوده است. درباره سد کاخوفکا نیز به نظر می‌رسد همین فرآیند در حال اجرائی شدن است. از یک سو دولت اوکراین اتهام حمله به سد را به گردن روس‌ها می‌اندازد و از سوی دیگر پیامدهای این کار تنها موجب ضرر و زیان روسیه شده است. «ولادیمیر پوتین» حادثه

رخ داده در سد «کاخوفکا» در منطقه خرسون را اقدام وحشیانه کی‌یف تحت هدایت غرب خوانند. کرملین (کاخ ریاست جمهوری روسیه) در بیانیه‌ای اعلام کرد، پوتین چهارشنبه (هفتم ژوئن) در تماس تلفنی با «رجب طیب اردوغان» همتای ترکیه‌ای خود گفت: «این اقدام وحشیانه منجر به فاجعه زیست محیطی و انسانی در مقیاس بزرگ شده است.» پوتین همچنین به اردوغان گفت اوکراین به تحریک غرب به طرز خطرناکی در حال تشدید خصومت‌ها با روسیه است.

این سد یک زیرساخت حیاتی است که حدود ۱۸ کیلومتر مکعب آب در مخزن کاخوفکا را در خود جای داده است. این سد آب بسیاری از بخش‌های جنوبی اوکراین و شبه‌جزیره کریمه را که در سال ۲۰۱۴ به خاک روسیه الحاق شد، تأمین می‌کند. پیشتر، یک منبع در خدمات اضطراری روسیه اعلام کرد پس از فرو ریختن سد نیروگاه برق-آبی کاخوفکا در جنوب اوکراین، حدود دو هزار و ۷۰۰ خانه زیر آب رفت.

به نوشته «تاس»، در حال حاضر ۱۴ شهرک در منطقه سیل‌زده قرار دارد و ممکن است در مجموع حدود ۸۰ روستا زیر آب برود. تخریب این سد باعث آسیب زیست‌محیطی جدی شده و زمین‌های کشاورزی در امتداد رودخانه دنیپر و با آب شسته شده و این خطر وجود دارد که کانال کریمه شمالی کم‌عمق شود.

جهان

شماره ۱۰۹۶ | دوشنبه ۲۲ خرداد ۱۴۰۲

صداقت

پیشخوان

رویارویی با شاهزاده

بعد از آخرین حضور شاهزاده هری در لندن که به زمان تاج‌گذاری پادشاه جدید این کشور مربوط بود، او بار دیگر در انگلستان ظاهر شده است؛ اما این بار هری که پیش از این شکایت از مطبوعات زرد انگلیسی را در کارنامه خود داشته است، این بار از یک مجموعه رسانه‌ای که منابع مالی روزنامه «تایمز» و هفته‌نامه «میل آن ساندی» را تأمین می‌کند، شکایت کرده است. او مدعی شده است، مجموعه NGN با هک کردن گوشی او، توانسته به پیام‌های او با همسرش «امگان مارکل» دسترسی پیدا کرده و آنها را به صورت عمومی منتشر کند. پیش از این نیز در زمستان سال گذشته شاهزاده هری از مطبوعات انگلیسی برای افشای عمومی نامه‌ای که به پدرش نوشته بود، شکایت کرد و گفت، این کار موجب سرفکندگی او در انگلستان شده است. هنوز نتیجه قطعی دادگاه پیشین مشخص نشده است، اما این بار وکلای هری ظاهراً مدارک خوبی برای محکومیت رسانه‌های انگلیسی دارند. به نوشته رسانه‌های انگلیسی، اگر مجموعه رسانه‌های NGN در این دادگاه محکوم شود، این مسئله به بحران و رسوایی بزرگی برای مطبوعات انگلیس تبدیل خواهد شد.

رقیب ترامپ، روی جلد تایم

مجله «تایم»، هفته گذشته تیر و عکس روی جلد خود را به «ران دسانتیس»، فرمانده فلوریدا و نامزد انتخابات ریاست جمهوری ۲۰۲۴ از حزب جمهوری‌خواه اختصاص داد. این مجله در گزارشی چگونگی قدرت گرفتن دسانتیس در فضای سیاسی ایالات متحده و تبدیل شدن به یکی از جدی‌ترین رقبای ترامپ در انتخابات ۲۰۲۴ را بررسی کرده است. گزارشگر همچنین درباره طرز تفکر او نسبت به مسائل مهمی، چون همه‌گیری کرونا، مهاجران یا آموزش تئوری‌های مربوط به نژاد در آمریکا پرداخته و نوشته است، در شرایطی که به نظر می‌رسد دسانتیس نزدیک‌ترین شیب‌باز به ترامپ داشته باشد؛ اما هنوز سایه دونالد ترامپ روی حزب جمهوری‌خواه باعث می‌شود کار سختی برای انتخاب شدن به منزله نامزد نهایی حزب داشته باشد. این مقاله همچنین به نحوه حکمرانی دسانتیس اشاره کرده و نوشته است، با وجود همه مخالفت‌ها، دسانتیس موفق شده است برنامه‌های خود در ایالت فلوریدا پیش برده و این ایالت را به ایالتی تماماً جمهوری‌خواه (قرمز) تبدیل کند. اقدامی که به نظر می‌رسد یکی از نقاط قوت او در انتخابات درون حزب جمهوری‌خواه تبدیل خواهد شد.

پنجره

۱۱ هزار نیروی سرکوب

اعتراضات مجدد علیه طرح بازنشستگی فرانسه

اینکه «الیزابت برون»، نخست‌وزیر فرانسه اصلاحات پارلمانی را بدون اکثریت کافی تصویب کرد، عصبانی هستند. آنها احساس می‌کنند از طرف دولت مورد بی‌احترامی قرار گرفته‌اند. البته معترضان می‌دانند که تلاش‌های آنها در واقع تا آنجا که به هدف مربوط می‌شود، بیهوده است. این اصلاحات قانونی است و قرار است در ماه سپتامبر اجرائی شود. دو مصوبه اول برای اجرا منتشر شد. اعضای حزب «امانوئل مکرون» رئیس‌جمهور فرانسه بار دیگر تأکید کردند که این موضوع از نظر سیاسی به پایان رسیده است. «لوران برگر» رئیس انجمن میانه رو CFDT البته مخالف این روند است و در این باره می‌گوید: «رئیس‌جمهور اگر فکر می‌کند که این موضوع در ذهن مردم تمام شده است، اشتباه می‌کند. این درست نیست.» با این حال، برگر اعتراف کرد که این احتمالاً آخرین روز اقدام از این نوع بود. به گفته وی، مسابقه به پایان می‌رسد؛ اما مقاومت اشکال دیگری به خود خواهد گرفت.

هفته گذشته بار دیگر هزاران نفر در سراسر فرانسه به خیابان‌ها آمدند و علیه طرح بازنشستگی دولت اعتراض کردند که این تجمعات در برخی مناطق به خشونت کشیده شد. برای چهاردهمین بار در سال جاری میلادی، هزاران فرانسوی در سراسر این کشور در اعتراض به اصلاحات بحث‌برانگیز و تظاهرات در بسیاری از شهرها وجود داشت و ترافیک هوایی و حمل‌ونقل ریلی به شدت تحت تأثیر قرار گرفت. بر همین اساس، گفته می‌شود در زمان اعتراضات بیش از ۱۱ هزار افسر پلیس در خیابان‌ها حضور داشته‌اند. معترضان مانند همه موارد قبلی به خیابان‌ها آمدند تا خشم خود را از افزایش سن بازنشستگی از ۶۲ به ۶۴ سال تخلیه کنند. برخی از آنها این تصور می‌کنند که آنها تمام زندگی خود را سخت کار کرده‌اند، برخی می‌گویند احساس «فرسودگی» کرده‌اند و اکنون دولت دو سال از حقوق بازنشستگی آنها را می‌گیرد. همچنین بسیاری هنوز از

تحلیل

بازجویی از ترامپ؟

پرونده کشف اسناد طبقه‌بندی شده در آستانه صدور حکم

شده، تحقیقات قضائی از ترامپ مربوط به تحقیق درباره سوءاستفاده احتمالی او از اسناد طبقه‌بندی شده پس از پایان کارش در دفتر ریاست جمهوری آمریکا است. چند روز پیش از این نیز، «سی‌ان‌ان» گزارش داده بود، دادستان‌های فدرال یک فایل صوتی از یک نشست تابستانی ۲۰۲۱ را به دست آورده‌اند که در آن دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور سابق آمریکا اذعان می‌کند، یک سند محرمانه پنتاگون درباره حمله احتمالی به ایران را در اختیار دارد. به گفته چندین منبع آگاه، نگهداری این اسناد از سوی ترامپ نشان می‌دهد، ترامپ متوجه بوده است که پس از ترک کاخ سفید، مطالب طبقه‌بندی شده و محرمانه را نگهداری کرده است. به گفته دو منبع، در این فایل صوتی، نظرات ترامپ حاکی از آن است که او مایل است اطلاعاتی را به اشتراک بگذارد، اما از محدودیت‌هایی در توانایی خود پس از ریاست جمهوری برای جلوگیری از انتشار این اسناد آگاه است.

دادستانی آمریکا نامه‌ای برای ترامپ فرستاده که به او اطلاع داده شده است، او تحت تحقیقات قضائی قرار دارد. روزنامه آمریکایی «پولیتیکو» به نقل از منابع خود اعلام کرد، دادستان‌های فدرال آمریکا به دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور سابق آمریکا اطلاع داده‌اند که تحقیقات جنایی و قضائی علیه او آغاز شده است. پولیتیکو با اشاره به منبع ناشناس و آگاه خود گزارش داد: «نامه دادستان فدرال آمریکا به ترامپ واضح‌ترین سیگنالی است که نشان می‌دهد، جک اسمیت به عنوان بازپرس ویژه پرونده ترامپ در آستانه صدور حکم اتهام در تحقیقات خود از رئیس‌جمهور سابق است.» تابستان سال گذشته در ۸ اوت ۲۰۲۲، مأموران پلیس فدرال آمریکا، «اف‌بی‌آی» خانه ترامپ در فلوریدا مار آ لاگو را بازرسی کردند. «وال استریت ژورنال» در آن زمان گزارش داد که ۱۱ مجموعه اسناد طبقه‌بندی شده در این بازرسی از خانه ترامپ کشف و ضبط شده است. طبق حکمی که بعدها منتشر

اصلاحات دروغین

معاون رئیس‌جمهوری آمریکا با اشاره به تداوم حمایت‌های واشنگتن از تل آویو، تأکید کرد: «رژیم صهیونیستی به یک دستگاه قضائی مستقل نیاز دارد.» «کامالا هریس» در مراسمی به میزبانی سفارت رژیم صهیونیستی در واشنگتن اظهار کرد: «دموکراسی اسرائیل نیازمند وجود دستگاه قضائی مستقلی است تا به جنجال‌های شکل گرفته به دلیل اصلاحات قضائی پیشنهادی بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر که موجب اعتراضات گسترده‌ای در اسرائیل شده، پایان دهد.» این اظهارات درباره دستگاه قضائی رژیم صهیونیستی با تشویق حضار روبرو شد، اما انتقاد تند صهیونیست‌ها را در پی داشت. سخنوری کاخ سفید بر همین مبنا اعلام کرد، صحبت‌های کامالا هریس، دقیقاً سیاست ایالات متحده در این مسئله است.

تلاش بی‌ثمر

رئیس‌جمهور اوکراین در نشست با فرستاده پاپ که به شهر کی‌یف سفر کرده بود، به تلاش‌های صلح و اتیکان برای اوکراین دست زد. «ولودیمیر زلنسکی» پس از نشستی با «کاردینال ماتئو زوپی» گفت: «اوکراین از تمایل دیگر کشورهای و شرکا در قبال یافتن راه‌هایی برای دستیابی به صلح در اوکراین استقبال می‌کند؛ اما از آنجا که این جنگ در خاک کشور ما جریان دارد، تنها فرمول قابل قبول برای دستیابی به صلح در آن فرمول اوکراین است.» زلنسکی افزود: «فرستاده و اتیکان درباره وضعیت اوکراین و همکاری‌های بشردوستانه با و اتیکان بحث کرده و از و اتیکان خواسته است تا به تلاش‌ها برای اعمال فشار بر روسیه بپیوندد.»

نقش آمریکا

نخست‌وزیر سابق پاکستان در گفت‌وگو با «اینترسپت» از دخالت آمریکا در سرنگونی دولت او سخن گفته و ارتش پاکستان را به تعمیق بحران سیاسی متهم کرد. عمران خان تصریح کرد: «آمریکا به دلیل تردید او درباره جنگ جهانی علیه تروریسم و به دلیل سوءتفاهمی که مبنی بر حمایتش از طالبان ایجاد شده، به او حمله کرده است.» وی گفت: «در ۶ مارس ۲۰۲۲ دیداری بین سفیر پاکستان در واشنگتن و «دونالد لو»، معاون وزیر امور خارجه آمریکا صورت گرفت.» به گفته خان، آنچه در این دیدار گفته شده، ضبط شده و کد فایل ضبط شده برای وی و وزارت خارجه ارسال شده است.

یادداشت

ظرفیت رشد ۸ درصدی

گروه اقتصاد

صبح صادق

یکی از مطالبات مهم مردم از دولت‌ها کاهش و تک‌رقمی کردن نرخ تورم است؛ چرا که افزایش تورم از جنبه‌های گوناگونی روی اقتصاد و معیشت و حتی آینده مردم مؤثر است، به همین دلیل کاهش تورم دغدغه و مطالبه مهمی به شمار می‌آید که باید به نتیجه برسد.

آنچه در این موضوع حائز اهمیت است، اینکه تورم معلول سیاست‌ها و مدیریت‌های نسبتاً ضعیفی است که در طول سال‌های گذشته در بخش‌های گوناگونی، اعم از بانکی تا بودجه‌ای داشته‌ایم، یعنی تورم خود به خود ایجاد نمی‌شود، بلکه مسائلی خالق تورم و عامل بالا رفتن مدام نرخ تورم می‌شوند که با سیاست‌های درست باید مانعی در برابر آنها قرار داد.

برای نمونه، وقتی بانک‌ها پول خلق می‌کنند، تورم ایجاد می‌شود. با نبود نظارت بر خلق پول در نظام بانکی این موضوع تشدید می‌شود، از طرفی با وجود تورم، بهره‌وری از اقتصاد رخت بر می‌بندد.

تورم در اقتصادهایی که امضای طلایی به آزادی کسب‌وکار ترجیح داده می‌شود، رشد می‌کند؛ به همین دلیل یکی از اضلاع مهم رشد و بهره‌وری و اصلاح وضعیت اقتصاد ایران را که بخشی از آن کاهش تورم است، باید به مبارزه قاطعانه با فسادهای امضای طلایی می‌آفریند، ربط داد و کار را از رد کردن و خط بطلان کشیدن بر رانت‌هایی آغاز کرد که تفاوت طبقاتی عجیبی ایجاد می‌کند.

به نظر می‌رسد، امروز دولت در راستای کاهش رانت و از بین رفتن رانت‌هایی که در چند حوزه وجود دارد، باید اقداماتی اساسی صورت دهد تا چالش‌های پایداری که طی سال‌های اخیر ریشه‌دار شده، کم کم و به تدریج خشک شوند و عرصه برای استفاده از ظرفیت‌هایی که بهره‌وری را در اقتصاد ایران افزایش می‌دهد، باز شود.

با آنکه در برنامه‌های توسعه‌ای، مانند برنامه هفتم توسعه و برنامه‌های پیشین بارها به رشد ۸ درصدی اشاره شده؛ اما رشد در این رقم تا کنون حاصل نشده است. باید اذعان شود اقتصاد ایران استعداد بسیار بالایی برای رشدهایی به مراتب بیشتر از این رقم را دارد؛ اما چون تا کنون در ریل مدیریت بهره‌ورانه حرکت نکرده و قیمت‌گذاری‌ها و دستوری عمل کردن‌ها همواره وجود داشته، اقتصاد را از ریل ظرفیت‌های واقعی خود دور کرده و مانع از تحقق رشد اقتصادی شده است، به این خاطر اقتصاد ایران باید وارد ریل درست شود تا شاهد جذب سرمایه‌های خارجی و فرار نکردن سرمایه‌های داخلی باشد.

دولتمردان باید به این موضوع مهم واقف باشند که در اقتصادی که قیمت‌گذاری می‌شود و دستور از بالا به پایین به بخش‌های گوناگون صنایع و خدمات داده می‌شود، سرمایه‌گذاری شکل نمی‌گیرد و از ظرفیت‌های اقتصادی که رشد‌آور هستند، به درستی استفاده نمی‌شود.

رئیس اتاق مشترک بازرگانی ایران و عراق در گفت‌وگو با صبح صادق

مه‌ار تورم کاملأ شدنی است

دارایی‌های کشور، مانند ذخایر نفتی، گازی، معدنی، موقعیت‌های خدماتی بازرگانی، تجاری منطقه‌ای، نیروی انسانی عظیم، شرایط خاص اقتدار ایران و سابقه تاریخی و صدها ظرفیت دیگری که بارها احصا شده به درستی استفاده شود، قطعاً بیماری تورم درمان‌شدنی است.

رئیس اتاق بازرگانی ایران و عراق معتقد است: «علاج تورم را رهبر معظم انقلاب امسال در مشهد مقدس بیان کرده و به این نکته اشاره کردند که عمده‌ترین چالش نظام جمهوری اسلامی ایران، معضلات اقتصادی است. موضوعی که روی سایر بخش‌ها از جمله حوزه سیاسی، روابط بین‌الملل، حوزه اجتماعی و فرهنگی تأثیر گذاشته است.»

رئیس اتاق بازرگانی مشترک ایران و عراق خاطر نشان کرد: «اگر مشکلات اقتصادی حل شود، قسمت عمده‌ای از مسائل سیاسی، فرهنگی و روابط بین‌الملل نیز حل می‌شود. با راه حلی که رهبر معظم انقلاب عنوان کردند با تحول آفرینی نه تغییرات معمولی، تحول در رویکردها و راهبردهای اقتصادی می‌توان تورم را به صورت ریشه‌ای حل کرد.»

وی در این باره توضیح داد: «راهبردها و رویکردهایی که ظرف ۴۰ سال گذشته در اقتصاد کشور حاکم شده، باید تغییر کند. رهبر معظم انقلاب با صراحت فرمودند، رویکرد اقتصادی دهه شصت اشتباه بوده است و باید متحول شود؛ یعنی مجموعه راهبردهایی که به اتخاذ سیاست‌ها و دستورالعمل‌های اقتصادی غلط منجر شده، باید به طور اساسی بازنگری شود؛ در غیر این صورت رفتن به سراغ معضلات اقتصادی انتزاعی نتیجه‌ای ندارد.»

این فعال اقتصادی افزود: «درست است که دولت ۳ هزار هزار میلیارد تومان به بانک مرکزی بدهکار است؛ اما ما، ده‌ها هزار میلیارد تومان دارایی داریم که با تغییر رویکرد می‌توانیم اقتصاد را متحول و دارای درآمدهای آنچنانی کنیم.» وی بیان داشت: «ذخایر نفت و گاز و معادن مس ما ظرفیت‌های عظیم مالی و اقتصادی برای کشور است. دنیای امروز به شدت نیازمند خرید مس، نفت و گاز است. با تغییر نگاه به معادن می‌توانیم درآمدزایی قابل توجهی برای کشور داشته باشیم؛ در حالی که فقط ۱۵ درصد معادن مورد استفاده قرار گرفته است. در تغییر جهت می‌توانیم معادن منجمد شده را به درستی استفاده کنیم و دارایی را از بالقوه به بالفعل تغییر دهیم و زمینه لازم را برای کاهش و در نهایت مهار تورم فراهم آوریم.»

یحیی آل اسحاق گفت: «البته این سؤال نیز مطرح است که آیا می‌توان تورم را در اقتصاد ایران کنترل کرد یا کاهش داد؟ پاسخ مثبت است. امکان مهار تورم وجود دارد؛ چرا که ایران امکانات و ظرفیت‌های بسیار خوبی در حوزه‌های گوناگون برای مهار تورم دارد.»

وی توضیح داد: «اقتصاد ایران شبیه به دوندۀ قهرمانی است که ذات‌الریه گرفته و امکان دیدن را از دست داده است، ذات‌الریه این بیمار باید درمان شود تا به میدان مسابقات ورزشی بازگردد. وضعیت اقتصاد ایران شبیه به وضعیت این دوندۀ است.»

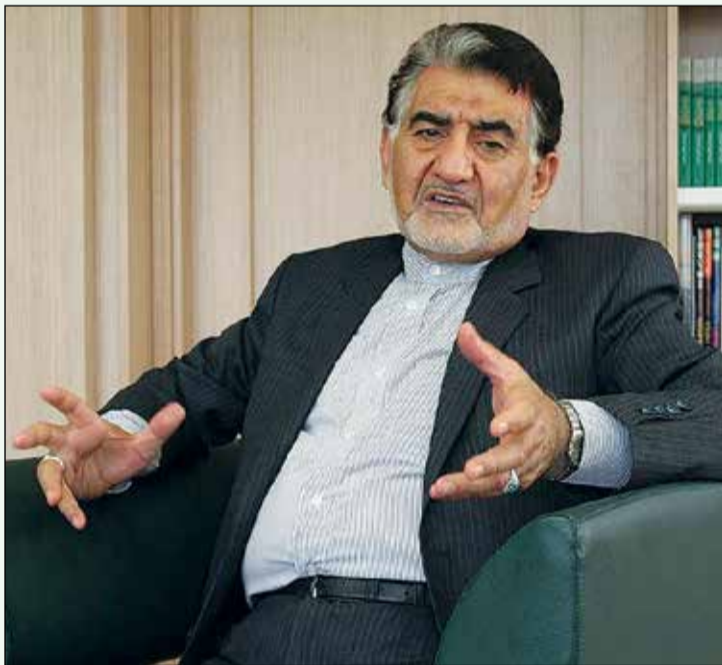
وزیر اسبق بازرگانی گفت: «واقعیت این است که جمهوری اسلامی ایران دارایی‌ها، توانایی‌ها، آورده‌ها و امکانات بسیار خوبی دارد که با استفاده درست از آن مشکل تورم، حل شدنی است؛ البته مشروط به بازی نکردن با معلول‌ها، چرا که دستکاری معلول‌ها فقط می‌تواند ۱۰ درصد وضعیت را تغییر دهد.» وی در ادامه منظور خود از معلول‌ها را تشریح و خاطر نشان کرد: «معلول‌هایی مانند تغییر وزیر سهم چندانی در اصلاح شرایط ندارد؛ چرا که رفتن و آمدن وزرای جدید تا زمانی که زیر ساخت‌ها تغییر نکنند، فایده چندانی ندارد و تورم را مهار نمی‌کند.»

آل اسحاق معتقد است: «مسئله تورم باید به صورت ریشه‌ای حل شود؛ یعنی باید مرکز فوران تورم شناسایی و درمان شود. اگر مجموعه

البته چند روز قبل قائم مقام سازمان برنامه و بودجه، میزان بدهی‌های دولت را حدود ۳ هزار هزار میلیارد تومان به بانک مرکزی برآورد کرد. بدهی دولت تا ابتدای سال ۱۴۰۱ به صندوق توسعه ملی ۷۴ میلیارد دلار است و بدهی شرکت نفت به صندوق توسعه ملی ۱۶ میلیارد دلار است. بنابراین بخشی از تورم امروز ناشی از بدهکاری‌های دولت و سایر مجموعه‌ها به بانک‌ها و صندوق توسعه ملی است.»

آل اسحاق خاطر نشان کرد: «رئیس صندوق توسعه ملی اعلام کرده است حدود ۱۰۰ میلیارد دلار بابت وام از صندوق گرفته شده که باید این رقم به صندوق بازگردانده شود. افزون بر اینها، بر اساس ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری، دولت باید بدهی برخی از نهادها، مانند شهرداری‌ها و صندوق‌های بازنشستگی فولاد را بپردازد. به عبارت دیگر، می‌توان گفت دولتی با حجم عظیم از بدهی به بانک مرکزی داریم که نقش مهمی در افزایش تورم دارد.»

رئیس اتاق بازرگانی ایران و عراق معتقد است: «با وجود مشکلات مختلف به شرط برخورد درست با موضوع تورم، می‌توانیم تورم را به صورت ریشه‌ای مهار کنیم. در غیر این صورت بیماری تورم مزمن‌تر از قبل می‌شود و با اقدامات روئینایی قابل حل نیست. حال این سؤال مطرح می‌شود که برای حل تورم در وضعیت کنونی چه باید کرد تا مهار تورم اتفاق بیفتد؟»

«یحیی آل اسحاق» رئیس اتاق مشترک بازرگانی ایران و عراق و فعال اقتصادی در گفت‌وگو با «صبح صادق» درباره انتخاب نقشه راه اقتصادی کشور برای تحقق رشد و توسعه اقتصادی و عبور از چالش‌های کنونی گفت: «اقتصاد ایران را باید به وضعیت بیماری تشبیه کرد که با شیوع ویروس، مانند آنفولانزادست و پنجه نرم می‌کند. به تبع این روند، جمع‌کنندگی بیمار شده‌اند. اگر بیماران مبتلا به آنفولانزاداروی سطحی دریافت کنند که مرتبط با بیماری نباشد، نمی‌توان جلوی بیمار شدن سایر مردم آن سرزمین را گرفت. بنابراین در وهله اول باید مانع انتشار ویروس شویم و با تزریق واکسن اقدامی قطعی در برابر مصون ماندن مردم جامعه صورت دهیم.»

وی در ادامه افزود: «در غیر این صورت بیماری به قوت خود باقی مانده و وضعیت را نابسامان‌تر می‌کند. اگر اقتصاد ایران را همان سرزمین مبتلا به ویروس خطرناک تشبیه کنیم و تورم بیماری اصلی و مهلک این اقتصاد باشد، نباید فقط به ذکر دلایل ایجاد تورم بسنده کنیم، بلکه باید راهکار محور به فکر حل تورم در اقتصاد ایران باشیم.» وی در این باره خاطر نشان کرد: «کارشناسان اقتصادی، مسائل گوناگونی، مانند افزایش حجم نقدینگی یا اشکالات نظام پولی و بانکی کشور را عامل تورم عنوان می‌کنند و برخی بازار ارز را عامل ایجاد تورم می‌دانند و معتقدند برای کنترل تورم باید مانع افزایش نرخ ارز و به تبع آن بالا رفتن انتظارات تورمی شد.»

یحیی آل اسحاق توضیح داد: «برخی خواهان کنترل کسری بودجه دولت هستند، در حالی که باید به سراغ ریشه‌های اصلی تورم برویم. بنابراین چون تاکنون هر کسی به ظن خود به سراغ معلول‌هایی رفته که گمان می‌کند با درست کردن آنها مشکل تورم نیز حل می‌شود، این معضل به خودی خود باقی مانده و روز به روز عمیق‌تر شده است.»

این فعال اقتصادی معتقد است: «متخصصان ارزی که تورم را ناشی از تغییرات نرخ ارز می‌دانند و معتقدند مشکلات در بخش عرضه و تقاضای ارز، نظام سوءاستفاده از ارز چند نرخ و اثرات روانی که نرخ ارز روی اقتصاد ایران می‌گذارد زمینه‌ساز افزایش تورم است، پس به زعم این گروه مشکلات ارزی باید برای حل مسئله تورم کارشناسی شده مرتفع شود.»

وی تصریح کرد: «برخی نیز سیاست‌های پولی و درآمدها و کسری بودجه را عامل تورم می‌دانند و برخی هم بدهی‌های دولت به بانک مرکزی را عامل اصلی تورم معرفی می‌کنند.

شاخص

رکود اقتصادی

به گفته مؤسسه «مودیز»، رشد جهانی در سال جاری میلادی در بجه‌ج تورم «جسبند» و افزایش هزینه‌های استقرار کاهش خواهد یافت و این کاهش رشد عمدتاً ناشی از رکود اقتصادهای پیشرفته گروه ۲۰، از جمله آمریکا، بریتانیا و آلمان است. بر اساس گزارش این آژانس رتبه‌بندی، رشد تولید ناخالص داخلی واقعی در گروه ۲۰ از ۲/۷ درصد در سال ۲۰۲۲ به ۲/۱ درصد در سال ۲۰۲۳ و ۲/۲ درصد در سال ۲۰۲۴ کاهش خواهد یافت. در این گزارش آمده است، رکود خفیف در ایالات متحده، بریتانیا و آلمان و فعالیت اقتصادی را کند در فرانسه و ایتالیا را پیش‌بینی می‌کنیم.

منهای نفت

تجارت سبز

بنابر آمارها و اعلام سخنگوی گمرک، کشورمان تنها در سه ماهه نخست امسال، صادرات بیش از ۲ هزار و ۳۵۶ تن انواع گل و گیاه به ارزش ۵ میلیون و ۳۳۳ هزار ۶۶۰ دلار را به ثبت رسانده که نشان می‌دهد اقبال بسیاری به گل و گیاه ایران وجود دارد. عراق، ویتنام و آذربایجان از جمله کشورهای هستند که گل و گیاه را وارد می‌کنند. با این شرایط مناسب صادرات، متأسفانه، کشورمان در دنیا مقام ۱۷ تولید گل و گیاه و در صادرات مقام ۱۰۷ را دارد. تشکیل دهکده‌های گل و گیاه در جای‌جای کشورمان زیرساخت مهمی را ایجاد می‌کند که موجب بالندگی این صنعت می‌شود.

افزوده

رقابت

رقابت اقتصادی در بازارها روی می‌دهد که مکان ملاقات عرضه‌کنندگان و خریداران است. معمولاً چندین فروشنده برای جذب پیشنهادها مناسب از سوی خریداران احتمالی به رقابت با یکدیگر می‌پردازند. رقابت سه مشخصه دارد که عبارت است از: «شمار فروشنندگان بالا، کالا و یا خدماتی که فروخته می‌شود مشابه هم هستند و فروشنندگان اضافی می‌توانند به آزادی وارد بازار شوند.» رقابت در علم اقتصاد بین فروشنندگان در تلاش برای دستیابی به اهدافی چون سود فزاینده، سهم بازار، و حجم فروش از طریق تغییر دادن عناصر ترکیب بازاریابی انجام می‌گیرد؛ قیمت، کیفیت، محصول، توزیع و تبلیغ.

نسبت به اخلاق غفلت داریم

گفتاری از **حجت الاسلام سیدمحمدباقر علوی تهرانی**

یکی از اموری که در دین ما و دینداری ما نسبت به آن غفلت شده است و توجهی به آن نمی‌شود، بحث «اخلاق» است. بحث اخلاق در جامعه ما بحث تفتنی است که باعث شده است دین‌داری ما ناقص باشد. ما هر چه نماز می‌خوانیم، به جایی نمی‌رسیم و با عبادات مان هیچ مسیری را طی نکرده‌ایم. «الصلاة عمود الدین» نماز ستون دین است؛ اما مهم است که این ستون کجا بنا شود. در یک فضای محکم و محاسبه شده بنا شود. آن فضای محاسبه شده در دین «اخلاق» است که متأسفانه ما به آن توجه نمی‌کنیم. در مجالس اخلاقی که شرکت می‌کنیم، بیشتر مباحث کرامت است و از کردار بزرگانی، چون آیت‌الله بهجت بحث می‌شود. این بزرگان خود ادعایی بر اعمالی که انجام می‌دهند، ندارند. اگر خداوند بخواهد کسی را عزیز می‌کند و اگر بخواهد حضيض قرار می‌دهد. مبدأ بحث

میرد و مرادی در تصوّف و خانقاه وجود دارد که برای قدس به خودشان مراتبی را قائل هستند که گاهی برای امام معصوم قائل نیستند. دنیا بی‌اعتبار است... جایی که اخلاق وجود داشته باشد، دنیا اعتبار پیدا می‌کند. سیدالشهداء(ع) می‌فرمایند: «اگر دین نداری حداقل جوان مرد باشی». جوانمردی در اخلاق معنی می‌شود. اگر آن سپاه ۳۰ هزار نفره جوان مرد بودند، آن اتفاقات نمی‌افتاد. مراد ما از اخلاق، اخلاق‌های کرامتی نیست، اینکه منشأ اعمال عجیب و غریب باشیم، مثل طای الارض کردن و...، اخلاق باید انسان‌ساز باشد. رشد فیزیکی برای همه وجود دارد، حتی حیوانات. تفاوت انسان در قدرت تشخیص اوست. بفهمیم در همه شئون خدا هست. این فهم با اخلاق حاصل می‌شود... مایه دینداری ما اخلاق است و اگر نه نماز خواندن خیلی آسان است. دیده می‌شود بعضی افراد که خیلی احساس تدبیر می‌کنند،

بیشترین وسواس‌شان در نماز است، در پاکی و ناپاکی است. من ندیدم کسی در پرداخت خمس وسواس داشته باشد و شک کند خمس داده یا نه؟ اگر از ما بپرسند شیرازه قرآن چیست و مهم‌ترین حرفی که دارد، چیست؟ نمی‌دانیم. اما اگر امیرالمؤمنین(ع) بفرمایند چه بوده؟ حتماً باید اهمیت دهیم و بدانیم که مهم است. امیرالمؤمنین(ع) فرمودند: «تورات و انجیل و زبور و فرقان را خواندم و از هر کتابی کلمه‌ای را انتخاب کردم، از تورات: هر کس سکوت کرد، (از بلاها و مهلکه‌ها) نجات یابد و از انجیل: هر کس قانع باشد، سیر گردد و از زبور حضرت داود(ع): هر کس شهوات را ترک کند، از آفات در امان خواهد بود و از قرآن: هر کس بر خدا توکل کند، خداوند او را کفایت می‌کند.» پس این چهار جمله شیرازه چهار کتاب آسمانی است، در واقع پایه دینداری است و اینها باید درست شود.

عظمت دحو الارض

سید مرتضی رهنایی
کارشناس علوم اسلامی

از مهم‌ترین راه‌های شناخت خداوند مشاهده آفرینش اوست. تفکر در آفرینش و مشاهده زیبایی‌های آن جزء براهینی است که ما را به شناخت و معرفت هر چه بیشتر خداوند می‌رساند. برهان نظم و برهان لطف با دیدن نظم عالم و لطفی که خداوند به موجودات داشته امکان پیدا می‌کند. برای نمونه، یکی از بزرگ‌ترین زیبایی‌های آفرینش وجود همین زمینی است که در آن زندگی می‌کنیم. روزی که خشکی زمین پدیدار و حیات زمینی آغاز شد. این روز «دحو الارض» نام دارد. یکی از روزهایی که عبادت و روزه‌داری هم در آن سفارش شده است، اولین جایی که سر از آب آورد، زمین زیر کعبه بود و پس از آن حیات آغاز و زیبایی‌های زیادی ایجاد شد. خب صرفاً اینکه اتفاقی در کره زمین افتاده باشد، مانند کناره رفتن آب، خشک شدن زمین، عیان شدن کوه‌ها و حضور جانداران شاید برای ما موضوعی عادی باشد؛ اما این شروع یک شروع عادی نبود؛ بلکه شروع جاری شدن نعمت و رحمت خداوند بود. خداوند در سوره نازعات، آیه ۳۰ می‌فرماید: «وَالْأَرْضُ بَعْدَ ذَلِكَ دَحَاهَا» و دیگر آیات که به شروع حیات بر روی کره زمین اشاره دارد. محمّدبن عبدالله صیقل می‌گوید: امام رضاع(ع) در روز بیست و پنجم ذی‌القعدة به میان ما آمد و فرمود: «امروز را روزه بگیرید. من هم روزه هستم.» گفتیم: «قریبات شویم! امروز چه روزی است؟» فرمود: «روزی است که در آن رحمت منتشر شد و زمین گسترش یافت و کعبه برپا شد و آدم(ع) [به زمین] هیوط کرد.» (الاقبال، ص ۵۲۵) امام هشتم دلیل عظمت این روز را رحمت و لطف خداوند می‌داند. به همین دلیل است که بندگان خدا باید در این روز به عبادت و تفکر در زیبایی و بزرگی خلقت مشغول باشند. این کار هم باعث محبت و معرفت می‌شود و هم موجب توجه و هوشیاری انسان می‌شود. مشاهده آفرینش هم معرفت می‌آورد و هم خشوع در برابر عظمت خداوند، کم‌اینکه خداوند در همین سوره می‌فرماید: «إِنَّ فِي ذَلِكَ لَعِبْرَةً لِمَنْ يَخْشَى» (نازعات/ ۲۶) روز دحو الارض عزیز و عظیم است به خاطر اینکه خداوند رحمت خود را شامل حال انسان کرده و او را آفریده و خود را به او معرفی فرموده است. پیامبر اکرم(ص) می‌فرمایند: «در شب پانزدهم ماه ذی‌القعدة حق تعالی به سوی بندگان مؤمن خود نظر رحمت می‌کند؛ کسی که آن شب را به عبادت به سر آورد، ثواب صد عابد به او عطا می‌کند که در یک چشم به هم زدن معصیت خدا نکرده باشد و چون نصف شب بگذرد شروع کن به عبادت و نماز و حاجات خود را از حق تعالی طلب کن، هر حاجتی طلب کنی، مستجاب می‌گردد.» خداوند در این روز پاداش ویژه‌ای برای بندگان خود در نظر گرفته است؛ زیرا این توجه باعث شسروع یک حرکت مؤمنانه می‌شود؛ یعنی انسان را به خود متوجه می‌کند تا با یک انقلاب درونی خود را از خدای خود جدا نکند. ضمن آنکه در این سوره و در شرح احوال این روز بزرگ از خلقتی زیبا می‌گوید که انتظار نمی‌رود انسان‌ها آن را از بین ببرند. روز دحو الارض را باید به عبادت در شیوه‌های مختلف مشغول بود؛ باید بزرگی و رحمت خداوند را شناخت، باید از گناهان توبه کرد و غرق در انوار فضل، برکت و محبت خداوند شد.

ذکر قدرت بخش

سیدحسین خاتمی خوانساری

دبیر گروه معارف

یکی از اسماء الهی «فتاح» است. فتاح اسم بزرگ الهی است که به صورت صیغه مبالغه از «فتح» آمده است و به معنای گشودن و باز کردن است، خواه حسی باشد یا معنوی. فتاح نیز به معنای بسیار گشاینده است و مراد از آن فیصله دادن و حکومت میان حق و باطل است که بیان‌کننده قدرت پروردگار بر گشودن هر مشکل و از میان بردن هر اندوه و غم و فراهم کردن اسباب هر فتح و پیروزی است. در واقع، هیچ‌کس جز او فتاح نیست و هر کسی خواستار فتحی است، آن را از خداوند می‌خواهد؛ زیرا مفتاح و کلید همه درهای بسته در دست قدرت اوست. این نام گرامی در آیات ۲۵ و ۲۶ سوره سبا آمده است که خداوند می‌فرماید: «قُلْ لَأَنْشَأَنَّ لَكُمْ أَرْجُمًا وَلَا نَسْأَلُ عَمَّا تَعْمَلُونَ، قُلْ يَجْمَعُ بَيْنَنَا رَبَّنَا ثُمَّ يَفْتَحُ بَيْنَنَا بِالْحَقِّ وَهُوَ الْفَاتِحُ الْعَلِيمُ»؛ بگو: اگر ما مرتکب جرمی شویم، شما را بازخواست نمی‌کنند و اگر شما مرتکب کاری زشت گردید، ما را بازخواست نخواهند کرد. بگو: پروردگار ما، ما و شما را گرد می‌آورد، سپس میان ما به حق دوری می‌کند؛ زیرا اوست حکم‌کننده

و دانا. (سبا/ ۲۵ و ۲۶) مرحوم «کفعمی» در «مصباح» می‌گوید: «فَتْح یعنی کسی که بین بندگان حکومت (به حق) می‌کند... و نیز کسی که درهای روزی و رحمت را به روی بندگان می‌گشاید و به عنایت و لطفش هر در بسته‌ای را باز می‌کند. (مصباح، ص ۲۲۱) مفسران در تفسیر این آیه ابعاد گوناگونی را طرح کرده‌اند که اولین آن سنت خداوند است در اینکه هر کسی باید پاس‌سخوی اعمال و رفتار خودش باشد؛ زیرا برای هر رفتار جزا و عقابی قرار دارد. هیچ‌کسی نمی‌تواند از عواقب رفتارهای خود فرار کند و به هیچ‌وجه کسی نمی‌تواند با کتمان حقایق تأخیر یا تعللی در بررسی حساب و کتاب خود ایجاد کند. «بُفْتَحُ بَيْنَنَا بِالْحَقِّ» نیز ناظر بر همین موضوع است که ملاک اولاً حقی است که نمی‌توان آن را مخفی یا کتمان کرد و نشان از حق بودن خداوند دارد. دوم عدالتی است که در افشای اسرار و رازها وجود دارد، یعنی با همه برابر برخورد می‌شود و اجازه داده نمی‌شود برخی افراد با مخفی کردن گناهان‌شان قسر در برونند و سوم بر همان مبنای حق با هر کسی برخورد خواهد شد و هیچ اجحافی بر کسی نمی‌شود. در اطیب البیان آمده است: «غایت الامر اعمال سه قسم است: بالمباشرة و بالتسبیب و بالرضا. مباشرت آن عمل است که از انسان صادر می‌شود، مثل قتل ابعادالله(ع) و تسبیب

آن که سبب شده برای عمل چه بلاواسطه باشد، مثل این مرغانه و یزید و چه مع الواسطه باشد تا سقیفه بنی ساعده و رضا مثل اهل شام که جشن گرفتند و کسانی که عاشورا را عید گرفتند که در زیارت عاشورا می‌خوانی «و هذا يوم تبرکت به بنو امیه و این اكلة الاکید.» افعال هم سه قسم است، «قلبی: امور اعتقادی و افعال قلبیه و نفسی: ملکات نفسانیه حسنه و سینه، جوراجی: افعال خارجیه عبادیه و معصیه.» بنابراین چه در دنیا و چه در آخرت نمی‌توان بسا بهانه‌های واهی از جمله اینکه من فقط یک واسطه بودم یا مأمور بودم و معذور، خبر نداشتم، فریب خوردم و... از تاوان گناهان شانه خالی کرد. از دیگر ابعاد نهفته در این آیه، در خصوص خود کلمه و ذکر فتاح است که سفارش شده است بر ذکر «یا فتاح» برای پایان غم و اندوه با گشایش کارهای مان و رسیدن به موقعیت‌های خاص تداوم داشته باشیم. امام رضاع(ع) می‌فرمایند: «هر شخص مؤمن در روز جمعه بعد از نماز صبح، هفتاد مرتبه با نیت خالص و توجه به خدا و معنای آن، دست بر سینه گذارد و بگوید «یا فَتَّاح»، غفلت از دل او خارج شود و خداوند متعال در دل او را به سوی عالم نور و معنی می‌گشاید.» (خواص آیات قرآن کریم، ص ۷۷) پس این نام برای خروج از غفلت و متمرکز شدن بر روی اهداف بسیار مهم هم به کار می‌آید. مؤمنان و بندگان

توانمندی فقه

حجت الاسلام عبدالرضا یزیدزاده: حرفی که امروز می‌زنند، این است که می‌گویند: «گاهی که ما انجام می‌دهیم را شما بگویید گناه نیست»؛ یعنی حکم را بر اساس خواسته‌های اینها تغییر دهیم. برای نمونه، حجاب یک حکم قرآنی، دینی، عقلی و فطری و بر اساس ساختار هستی انسان است که واجب شده است. حجاب پوشش و لباس خاصی نیست؛ بلکه ملاک آن بیان شده است. حجاب مانع فعالیت‌های بانوان نبوده است. فقه می‌تواند زندگی کسی را که می‌خواهد زندگی شهری سالم و کامل و مفرحی داشته باشد، تأمین کند؛ چون فقه ما پویاست و دستگاه اجتهاد در شیعه می‌تواند حکم درستی برای رفتار و اعمال انسان ارائه کند.

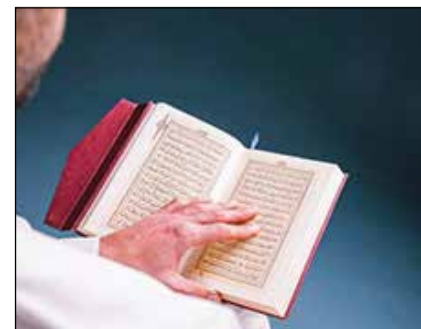

فلسفه استخاره

پرسش: بنا بر آنچه گفته می‌شود که در کارهای خیر به استخاره نیازی نیست، آیا درباره کیفیت انجام آنها یا در زمینه مشکلات پیش‌بینی نشده‌ای که در خلال انجام آنها ممکن است پیش بیاید، استخاره جایز است؟ آیا استخاره راهی برای شناخت غیب محسوب می‌شود یا اینکه فقط خدا از آن آگاه است؟

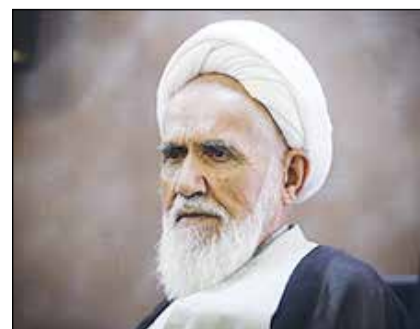
پاسخگویی: استخاره برای رفع حیرت و تردید در انجام کارهای مباح است، اعم از اینکه تردید در اصل عمل باشد یا در چگونگی انجام آن. بنابراین، در کارهای خیر که در آنها حیرت وجود ندارد، استخاره لازم نیست و همچنین استخاره برای آگاهی از آینده شخص یا عمل نیست.

آیت‌الله العظمی خامنه‌ای، اجوبه‌الاستفتائات، سؤال ۱۴۳۵

تفریح فرزند با پدر

آیت‌الله حائری شیرازی: من عمامه‌سرم، روحانی‌ام، امام جمعه شما هستم. سر دریاچه سد درودن با بچه‌ها (ماهی‌گیری) می‌انداختم؛ در همین سن پیری، چرا؟! چون اگر پدر با بچه تفریح نکرد، بچه با دیگری تفریح می‌کند. پدر اگر با او رفیق نشد با دیگری رفیق می‌شود! دین اسلام اینگونه است، پیغمبرتان با حسین(ع) بازی می‌کرد، شتر بازی می‌کرد، خم می‌شدند و امام حسن(ع) و امام حسین(ع) روی او سوار می‌شدند، می‌گفتند چه شتر خوبی است، شتر شماست و چه سوار خوبی شما هستید. تا هفت سال باید بچه مثل ارباب، بابا مثل نوکر باید باشد. در این صورت بچه در بزرگی حرف حساب حالی‌ش می‌شود.

تقویم انقلاب

غائله ۲۵ خرداد ۱۳۶۰

سید مهدی حسینی

مورخ و پژوهشگر

پس از عزل بنی صدر از فرماندهی کل نیروهای مسلح، جریان‌ها و گروه‌های سیاسی شکست خورده، مانند جبهه ملی، نهضت آزادی، جریان روشنفکری بیمار، منافقین خلق، جنبش‌ها، گروه‌های کمونیستی در مجموع خودشان را در یک سازماندهی جدیدی در راستای براندازی نظام جمهوری اسلامی می‌دیدند و می‌کوشیدند شکست‌های خودشان را به‌گونه‌ای پوشش دهند و جبران کنند. برای نمونه، جبهه ملی به بهانه تصویب لایحه قصاص غائله‌ای را سامان داد و صبح روز ۲۵ خرداد ۱۳۶۰ اعلامیه‌ای صادر و مردم را در عصر آن روز علیه لایحه قصاص به راهپیمایی دعوت کرد. مسیر این راهپیمایی از خیابان انقلاب تا دانشگاه تهران تعیین شده بود تا همانند غائله ۱۴ اسفند ۱۳۵۹ رقم بخورد؛ اما امام خمینی (ره) که بوی این توطئه به مشامشان خورده بود، صریحاً موضع گرفتند و در دیداری که صبح همان روز در جمع علما و روحانیون مازندران و جمعی از اقشار مردم سیستان و بلوچستان داشتند، به طور قاطع شرکت در راهپیمایی به دعوت از جبهه ملی علیه لایحه قصاص را نفی کردند و جبهه ملی را «مرتد» خواندند و به نهضت آزادی توصیه کردند، طریق خود را مشخص کند. در واقع آن روز، روز سختی برای امام(ره) بود و این نگرانی به خوبی در بیان امام(ره) آشکار است. ایشان سخنرانی‌ای را ارائه دادند

که سراسر درد و رنج و غم بود. در قسمتی از آن هم نصایح بود که فرمودند: «من متاثرم که اینها با دست خودشان گورشان را کنند. من نمی‌خواهم این طور بشود. من حالا هم توبه را قبول می‌کنم. اسلام توبه را قبول می‌کند، جبهه ملی محکوم به ارتداد است و نهضت آزادی هم همین بعدازظهر از رادیو اعلام کند این اطلاعیه جبهه ملی کفرآمیز است. در تمام طول سلطنت رضاخان و محمدرضا چنین جسارتی به اسلام نشده است. به این آقا [منظور بنی صدر] گفتم بعضی از این افراد که دور تو جمع شده‌اند، گره‌هایی هستند که تو را به فنا می‌دهند. گوش نکرد. حالا هم دیر نشده. آقایانی که متدین هستند، اعلام کنند این دعوت و راهپیمایی به ضد اسلام است.»

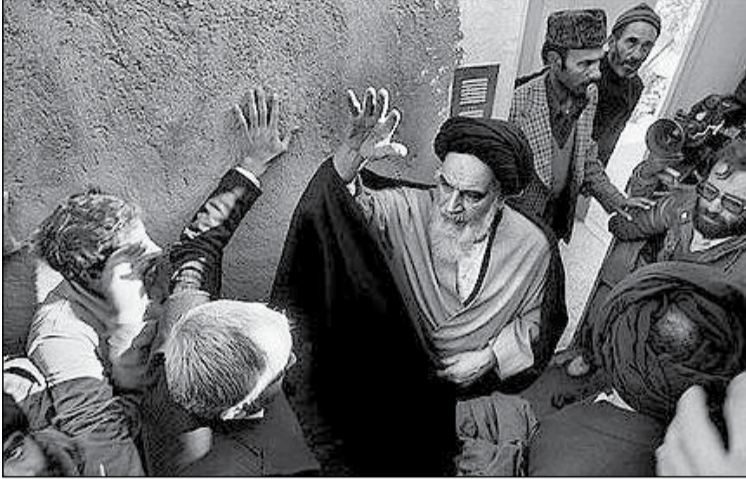
بعدازظهر روز ۲۵ خرداد طیف ضدانقلاب نه چندان فراوان به خیابان انقلاب آمدند؛ اما سسکت و آرام و بدون برنامه، شععار و حتی یک برگ تراکت بودند. در آن لحظه طرفان حزب‌الله فرا رسید و شعار «ملی‌ها کوشند؟ سوراخ موشند» جاری شد و دیگر صدایی علیه لایحه قصاص درنیامد. بنی صدر که از همه راه‌ها رانده و از همه جا مانده بود، باز هم توانست از آخرین فرصتی که امام(ره) برای او فراهم کرده بود، بهره بگیرد؛ لذا نامه‌ای از دفتر ریاست جمهوری در ساعت ۱۴ همان روز در اختیار خبرگزاری قرار داد و خطاب به امام(ره) با لحن انتقادی نوشت: «اگر دادستان انقلاب که هیچ یک از شرایط قاضی در او جمع نیست برخلاف قانون اساسی و قانون مطبوعات روزنامه‌ها را توقیف کرد، باید نگوییم چرا خلاف قانون عمل می‌کند یا خیر؟...» منافقین و ضد انقلاب در خیابان‌ها حادثه می‌آفرینند و با حمایت علنی از بنی صدر، خشونت‌گرایی را همواره رواج می‌دادند و عده‌ای از مردم عادی را به اسم حزب‌الله با تیغ موکت‌بری مجروح می‌کردند.

منشور حقوق شهروندی

قانون‌گرایی در مکتب امام خمینی (ره) - ۶

داشت و سرآغاز قانون‌گذاری نوین در کشور شد. آقای هاشمی‌رفسنجانی، رئیس مجلس وقت می‌گوید: «پس از بیانات امام در مورد اسلامی شدن قوانین قضایی، کمیسیون قضایی مجلس با سرعت و پشت کار جالبی، گزارندن قوانین را تعقیب کرد و مجلس هم اختیار قانون‌گذاری در مسائل اجرایی را به این کمیسیون داد؛ به طوری که تاکنون صدها ماده قانون از کمیسیون گذشته، که بعضی از این قوانین برای اجرا به دست دولت رسیده و برخی دیگر در شورای نگهبان است. همه مشغول به کارند و من از این جهت هیچگونه قصوری نمی‌بینم. در مورد نظرات مجلس هم نمایندگان داناتم تذکر می‌دهند و من هم به عنوان رئیس مجلس تذکر می‌دهم. به طور هم‌زمان ۱۸۰ تن از نمایندگان مجلس نیز طی نامه‌ای آمادگی خود را برای اجرای فرمان حضرت امام اعلام داشتند.»

چند ماه پس از تشکیل، ستاد مذکور در نامه‌ای خطاب به امام(ره) اقدامات انجام شده را جمع‌بندی کرد و خواهان تفویض اختیارات این ستاد مهم و راهبردی به سایر نهادها شد. حضرت امام(ره) در تاریخ دهم خردادماه ۱۳۶۲، به نامه رئیس دیوان‌عالی کشور و نخست‌وزیر جمهوری اسلامی ایران پاسخ دادند که متن آن به شرح زیر است: «بحمدالله تعالی با جدیت و زحمات طاقت فرسای هیئت پیگیری، به طور چشمگیری از هرج و مرج‌ها که لازمه هر انقلابی است، جلوگیری شده و کسی به خود اجازه نمی‌دهد که به منازل یا مغازه‌ها تجاوز نماید و بدون مجوز شرعی و قانونی کاری به طور عمد تقریباً انجام نمی‌گیرد و دادگاه‌ها و دادرسی‌ها بدون مجوز شرعی عملی انجام نمی‌دهند و گزینش‌ها به روال اسلامی عمل می‌کنند و بالاخره اصول امور با زحمت «ستاد» اصلاح شده است و اینجانب از این هیئت و زحمات آنان تشکر می‌کنم و چون مسائل به قوه قضائیه مربوط است و جناب آقای نخست‌وزیر و بعضی از وزرای دیگر به کارهای مهم دیگر باید اشتغال داشته باشند، با قدردانی از آنان، با پیشنهاد مذکور موافقت می‌شود.» فرمان هشت ماده‌ای امام(ره) که عنوان‌هایی چون منشور قضایی، منشور عدالت و منشور حقوق شهروندی را به آن دادند، بی‌شک از افتخارات نظام جمهوری اسلامی ایران است که می‌توان آن را یکی از برگ‌های زرین تصمیمات حضرت امام(ره) در مسیر حاکم کردن قانون در کشور دانست.

اندرکی پس از صدور فرمان هشت ماده‌ای امام(ره)، آیت‌الله سیدعبدالکریم موسوی‌اردبیلی (رئیس وقت دیوان عالی کشور) به‌عنوان رئیس شورای عالی قضایی و مهندس میرحسین موسوی (نخست‌وزیر) به‌عنوان رئیس دولت وقت، مأمور تشکیل هیئتی برای رسیدگی به این امور شدند. بر همین اساس و مطابق تشکیل هیئتی که بعدها به ستاد اجرایی فرمان هشت ماده‌ای معروف شد، بنا شد تا با همکاری دادستان کل کشور و دیگر عوامل به تهیه طرح و برنامه و ایجاد تشکیلات نوین، لوائح قضایی جدید جمهوری اسلامی ایران تدوین شود.

در همین راستا، ستاد اجرایی فرمان امام(ره) با عضویت آیت‌الله سیدعبدالکریم موسوی‌اردبیلی و میرحسین موسوی، محمد امامی‌کاشانی (رئیس وقت دیوان عدالت اداری)، سیدمصطفی محقق‌داماد (رئیس وقت بازرسی کل کشور)، علی‌اکبر ناطق‌نوری (وزیر وقت کشور) و غلامرضا آقاآزاده (وزیر مشاور) تأسیس شد. مقرر شد ستاد اجرایی با اکثریت آراء، متخلف یا متخلفان را پس از تشخیص عزل کند. ستاد طبق فرمایش‌های امام(ره)، اقدام به تشکیل محکمه قضات کرد. اعضای ستاد از امام(ره) درخواست کردند فردی مورد اعتماد و وثوق رهبر معظم انقلاب برای ریاست این محکمه منصوب کند که امام، حجت‌الاسلام سیدجعفر کریمی را برای ریاست این محکمه منصوب کردند.

صدور فرمان هشت ماده‌ای بازتاب گسترده‌ای

در رأس سایر مصوبات قرار گیرد، که کار قوه قضائیه به تأخیر یا تعطیل نکشد و حقوق مردم ضایع نشود و ابلاغ و اجرای آن نیز در رأس مسائل دیگر قرار گیرد.» در سه بند پایایی این فرمان آمده بود: «هیچ کس حق ندارد کسی را بدون حکم قاضی که از روی موازین شرعیه باید باشد توقیف کند یا احضار نماید، هر چند مدت توقیف کم باشد. توقیف یا احضار به عنف، جرم است و موجب تعزیر شرعی است.

هیچ کس حق ندارد در مال کسی چه منقول و چه غیر منقول، و در مورد حق کسی دخل و تصرف کند یا توقیف و مصادره نماید مگر به حکم حاکم شرع، آن هم پس از بررسی دقیق و ثبوت حکم از نظر شرعی.

هیچ کس حق ندارد در خانه یا مغازه و یا محل کار شخصی کسی بدون اذن صاحب آنها وارد شود یا کسی را جلب کند، یا به نام کشف جرم یا ارتکاب گناه تعقیب و مراقبت نماید، و یا نسبت به فردی اهانت نموده و اعمال غیر انسانی-اسلامی مرتکب شود، یا به تلفن یا نوار ضبط صوت دیگری به نام کشف جرم یا کشف مرکز گناه گوش کند، و یا برای کشف گناه و جرم هر چند گناه بزرگ باشد، شوند بگذارد و یا دنبال اسرار مردم باشد، و تجسس از گناهان غیر نماید یا اسرازی که از غیر به او رسیده و لو برای یک نفر فاش کند. تمام اینها جرم [و] گناه است و بعضی از آنها چون اشاعه فحشا و گناهان از کبایر بسیار بزرگ است، و مرتکبین هر یک از امور فوق مجرم و مستحق تعزیر شرعی هستند و بعضی از آنها موجب حد شرعی می‌باشد.»

دهلیز

به سفارش خانم دیبا

مروری بر وابستگی رژیم دیکتاتوری پهلوی

بود. تهدید کرد که اگر اداره زیردستش اجازه لازم را صادر نکند، آن اداره را خواهد بست و بدین ترتیب و با تهدید اجازه داده شد. عجیباً که وقتی شهرستانی شهردار تهران شد با آنکه خود را مذهبی می‌دانست، شروع به ایرادگیری کرد و به من می‌گفت چرا با انجمن شهر کنار نمی‌آید و آنان را به صورتی راضی نمی‌کنید که تلویحاً از من می‌خواست به آنها حق و حسابی بدهم و چون نمی‌دام، می‌خواست در حکم صادره اختلال کند که نتوانست و کار ما از این مرحله هم گذشت و مانده بود آخرین مرجعی که می‌بایست پروژه را تأیید کند و آن هم سازمان برنامه بود که این کار هم بعد از دوندگی‌ها انجام شد.

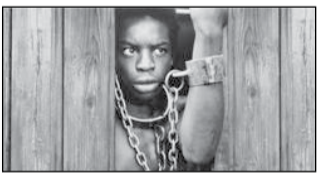
به هر حال، مدتی بعد وقتی که مجیدی را دیدم، گفتم خیلی ممنون که جواز ما از خان هفتم شما هم گذشت و مجیدی در جواب تشکر من گفت اگر خانم دیبا نمی‌گفت، من این کار را نمی‌کردم. حقیقتاً من هم ناراحت شدم و گفتم: مگر کجای کار خلاف قانون و مقررات جاری شما بود که لازم می‌آمد خانم دیبا سفارش کند.»

حافظه

تجارت برده

مروری بر جنایات استعمارگران اروپایی در آفریقا

گرفت. طبق آمارهای موجود، جمعیت در آفریقا از ۱۶۵۰ تا ۱۸۵۰ ثابت بود؛ در حالی که اروپا و آسیا در همین مدت جمعیت‌شان به بیش از چهار برابر رسیده است. جمعیت غرب آفریقا در نیمه سده نوزدهم، ۲۵ میلیون نفر گزارش شده است. برخی محققان معتقدند، اگر تجارت جهانی برده نبود، این جمعیت باید به ۴۶ تا ۵۳ میلیون نفر می‌رسید.

نتیجه دهشتناک تجارت برده این شد که اقتصاد و فرهنگ، رو به افول گذاشت. این امر همستگی خلق‌های آفریقا را از بین برد، مانع ظهور کشورهای بزرگ در جنوب صحرا شد و نیروهای تولیدی تمامی قاره را فلج کرد. روی هم رفته این امر، علت تجزیه بسیار طولانی و عقب افتادگی اقتصادی آفریقا بود. تجارت برده آفریقا را به شدت ضعیف کرد و در دوره تقسیم استعماری به دولت‌های استعمارگر کمک کرد تا آن را قطعه قطعه کرده و به مستعمره پایمال شده امپریالیسم تبدیل کنند.

شاید این تعبیر «احمد سکوتوره»، رئیس جمهور متوفی گینه، حاکی از عمق فاجعه باشد که گفت: «آفریقا داغدار جنایت تجارت برده است و هنوز هم توانایی آفریقا به علت کمی جمعیت مخلود است.»

فراز و فرود جمعیت در جهان داستان پیچیده و قابل مطالعه‌ای است که در شکل‌گیری آن شیوع بیماری‌ها، قطعی و گرسنگی و بحران غذا، جنگ‌ها و کشتارها و استعمار و برده‌داری نقش بسزایی داشته‌اند.

درباره آفریقا باید گفت، در طول چند سده، بخش قابل ملاحظه‌ای از نیروی انسانی کارآمد این قاره یا کشته شدند یا به بردگی رفتند. افزون بر میلیون‌ها برده‌ای که مستقیم به آمریکا کشانده شدند، باید قربانیان دیگر تجارت برده را نیز در آمار جمعیتی آفریقایبری کرد؛ از جمله آفریقایی‌هایی که در جریان حمله و جنگ برای شکار برده کشته می‌شدند. اسرائیلی که در بین راه میان اعماق قاره و کرانه دریا جان می‌سپردند و همین طور کسانی که در حین سفر وحشت‌انگیز دریایی به آمریکا تلف می‌شدند. برآورده شده است، عوض هر برده‌ای که به آمریکا می‌رفت، پنج آفریقایی در خود آفریقا یا در دریا جان می‌سپردند. نتیجه این شد که آفریقا بخش عظیمی از جمعیت سالم و تندرست خود را از دست داد. گفتمی است، عده بسیاری از آفریقایی‌ها که در جست‌وجوی پناهگاه برای رهایی از تعقیب سوداگران بودند، در جنگل‌ها و باتلاق‌ها هلاک شدند. جمع کل آفریقایی‌هایی که از برده‌فروشی زیان دیدند (از جمله بردگانی که در شرق فروخته شدند) به ۱۰-۱۵ میلیون نفر می‌رسد. این امر مدت مدیدی مانع افزایش جمعیت آفریقا شد؛ در حالی که در قاره‌های دیگر افزایش جمعیت چشمگیر بود. به واقع مختل کردن تولید نسل، موجب فنا و انقراض نسل‌ها شد و همین امر جلوی افزایش جمعیت آفریقا را

تحقق ایران قوی

مصطفی قربانی

دکترای علوم سیاسی

تذکر دقیق و آینده‌نگرانه رهبر معظم انقلاب در مراسم سالگرد ارتحال امام خمینی (ره) با این مضمون که در شرایط امروزی که ابزارهای متعددی ایجاد شده، نمی‌توان برای اداره کشور به ابزارهای سابق متکی بود، واقعی است که امروز جهان را احاطه کرده است. در واقع، امروزه سرعت تحول ابزارهای گوناگون، به ویژه در حوزه ارتباطات به حدی است که تطبیق و تطابق با آنها، خود به مسئله مهمی تبدیل شده است. جالب آنکه در اثر این تحول، کشوری که قبلاً قدرتمند تلقی می‌شد، چه بسا اگر در دستیابی به این ابزارهای نوین قدرت سازواری و ابتکار عمل لازم را نداشته باشد، اکنون در نردبان قدرت در نظام بین‌الملل موقعیتش تغییر کند. عکس این نیز امکان‌پذیر است؛ بدین نحو که محتمل است کشوری که تا کنون در موقعیت پایین‌تری به لحاظ قدرت قرار داشته، با سرعت در دستیابی به این ابزارها بتواند به صورت جهشی موقعیت قدرت خود را تغییر دهد. همزمانی این تذکر با رونمایی از موشک هایپرسونیک از سوی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، بهانه‌ای شد تا در نوشتار حاضر به فرصت‌های نوظهور برای ایران در سایه تحولات جدید رخ داده در حوزه فناوری و دانش، به صورت مختصر، پرداخته شود.

انقلاب تکنولوژیکی

و دستیابی به توان دفاعی بازدارنده

دنیای امروز در حال تجربه انقلاب سوم تکنولوژیکی است. این تحول بزرگ تعیین‌کننده موقعیت و قدرت کشورهای گوناگون در زمان حال و آینده خواهد بود. یک مثال بسیار گویا و روشن در این زمینه، پیشرفت‌های دفاعی جمهوری اسلامی ایران است. در توضیح باید گفت، کشوری مانند ایران، با توجه به ضعف‌های متعدد تاریخی در حوزه دفاعی، قطعاً اگر می‌خواست مسیر پیموده شده سایر کشورها را بیاماید، شاید اصلاً به توان دفاعی بازدارنده دست نمی‌یافت، اما اکنون این دستاورد برای جمهوری اسلامی ایران حاصل شده است. این دستاورد

تکنولوژیکی، توانسته است حوزه‌های گوناگون قدرت خود را نوسازی کند.

محصول چیست؟ به طور خلاصه باید گفت این دستاورد، یعنی همین توان دفاعی بازدارنده محصول توجه به همین انقلاب تکنولوژیکی در حوزه دفاعی و وارد کردن دستاوردهای تکنولوژیکی در ساخت تسلیحات دفاعی است که نمونه‌های بارز آن را می‌توان در ساخت موشک‌های هایپرسونیک، موشک‌های بالستیک نقطه‌زن، پهپادهای فوق‌پیشرفته و... دید. به عبارت دقیق‌تر، باید گفت جمهوری اسلامی امروز در حوزه دفاعی توانسته است به باشگاه قدرت‌های بزرگ وارد شود و انحصار این قدرت‌ها را در بسیاری از عرصه‌های دفاعی بشکند؛ اقدامی که تحقق آن به صورت عادی یا محال بود یا بسیار دشوار و زمان‌بر، اما این اتفاق امروز در ایران حادث شده است؛ زیرا در یک کلام، حوزه دفاعی جمهوری اسلامی ایران دانش‌بنیان شده است. این بخشی از تحول ابزارهای است که رهبر معظم انقلاب هم بر آن تأکید داشتند؛ زیرا قطعاً اگر در گذشته بازدارندگی دفاعی مثلاً با توپ و تانک محقق می‌شد، اما در سایه تحول ابزارهای دفاعی در اثر انقلاب تکنولوژیکی، این بازدارندگی اکنون با آن وسایل و ابزارهای سابق قابل تحقق نیست. بنابراین، امروز قدرتمند کسی است که همزمان با این تحول

درس‌ها برای حوزه اقتصاد

در حوزه اقتصادی نیز همانند وضعیت سابق در حوزه دفاعی، موقعیت و قدرت ایران در مقایسه با قدرت‌های بزرگ، فاصله زیادی دارد. در اینجا نیز به طور طبیعی، اگر قرار باشد از مسیر پیموده شده دیگران استفاده کنیم، نمی‌توانیم همپای کشورهای قدرتمند در این حوزه پیش برویم. راه‌حل در کشف و استفاده از راه‌های میان‌بر و دانش‌بنیانی است که نمونه موفق آن امروزه در حوزه دفاعی پیش‌روی ما قرار دارد. بنابراین، اقداماتی مانند تلاش برای احیای برج‌های افزایش میزان فروش نفت ایران در بازارهای جهانی اگرچه خوب و مهم است، اما قطعاً نه اولویت است، نه قدرتمندترین است و نه تناسبی با این تحول زیربنایی، اساسی و عالم‌گیر دارد. به بیان دقیق‌تر، یکی از مسائل اصلی و اولویت‌دار اقتصاد ایران آن است که امروزه بتواند همپای این انقلاب تکنولوژیکی، مزیت رقابتی برای خود ایجاد کند. به طور طبیعی، یک کشور هنوز هم می‌تواند با فروش منابع خدادادی اقتصاد خود را اسرپا نگه دارد،

اما اینگونه اقتصادی هیچ گاه نمی‌تواند در مقابل تکان‌های خارجی به سطح بازدارندگی برسد و در یک کلام قوی شود. در واقع، امروز اقتصاد نیز همپای سایر حوزه‌ها، در اثر این انقلاب تکنولوژیکی متحول شده است و قدرتمند شدن در این حوزه نیز مستلزم تسلط بر ابزارهای تکنولوژیکی است. بر این اساس، مزیت‌های رقابتی و قدرت‌آفرین برای اقتصاد، امروزه در گرو دانش‌بنیان شدن است. اتفاقاً اگر اقتصادی دانش‌بنیان شود، هم ارزش‌افزوده بیشتری را تولید می‌کند و هم در مقابل پدیده‌هایی، مانند تحریم، ضریب مقاومت و استحکام آن به مراتب بیشتر می‌شود. بنابراین، همانطور که پیش از این نیز اشاره شد، راه‌حل بنیادین حل مشکلات اقتصادی ایران، درک این تحول، تسلط بر ابزارهای قدرت‌آفرین در اثر این تحول و وارد کردن آنها به حوزه تولید، اقتصاد و اشتغال است. گفتنی است، با این‌گونه نگاهی است که راز تأکیدهای مکرر رهبر معظم انقلاب در دو دهه اخیر بر پیشرفت علمی، نهضت نرم‌افزاری تولید علم، حمایت‌های ایشان از راه‌اندازی حوزه‌های دانش‌بنیانی چون پژوهشگاه رویان، حمایت قاطع از پیشرفت‌های دفاعی و... دقیق‌تر درک و فهم می‌شود.

سخن پایانی

گاهی اوقات، به ویژه در برهه‌هایی که برخی دستاوردهای دفاعی رونمایی می‌شود، برخی افراد با مشاهده این دستاوردها سؤال می‌کنند که چرا نیروهای مسلح در برخی حوزه‌های اساسی و مورد نیاز جامعه مثلاً خودروسازی وارد نمی‌شوند؟ در پاسخ باید گفت، اگرچه کمک نیروهای مسلح و صنایع دفاعی به حوزه خودروسازی اقدامی مغایر با منافع ملی نیست، اما نکته اساسی‌تر در این زمینه آن است که در سایر حوزه‌ها، به ویژه حوزه‌های اقتصادی مرتبط با نیازهای اساسی هم‌وطنان، باید راه میان‌بری که در حوزه دفاعی مورد توجه قرار گرفته، مدنظر قرار گیرد. در واقع، امروزه حوزه دفاعی باید الگو و نمونه‌ای از تحقق پیشرفت درون‌زا با درک ضرورت تحول ابزارها و دانش‌بنیان کردن تولید، مورد توجه سایر بخش‌های کشور به ویژه در حوزه اقتصاد باشد؛ و گر نه الزماً قوای مسلح کشور نمی‌تواند تمام کارکردهای یک بنگاه تولیدی را داشته باشد.

آفاق

چهره پنهان سیاست - ۸۲

نفوذ با سند توسعه پایدار

در شهر جاستین تایلند با همکاری پنج سازمان بین‌المللی (یونسکو، یونسف، صندوق جمعیت سازمان ملل، بانک جهانی برنامه عمران سازمان ملل متحد)، کنفرانس آوریل ۲۰۰۰ در شهر داکار سنگال، که طی آن، سند «چارچوب عمل داکار» طراحی و برنامه‌های ۱۵ ساله برای «آموزش برای همه» ارائه شد. برای تکمیل این برنامه‌های دیگر نشست با فرخان وزرای آموزش و پرورش برخی کشورهای جهان (از جمله ایران) و نمایندگان عالی‌رتبه آنها در اردیبهشت ۱۳۹۴ (ماه مه ۲۰۱۵)، در اینچئون کره جنوبی برگزار شد و یک برنامه ۱۵ ساله جهانی دیگر به تصویب رسید. در همین سال، «میشل اواما» همسر باراک اوباما، رئیس‌جمهور وقت آمریکا با حضور در نشست نوآوری در آموزش که در دوحه قطر برگزار شد، از این سند به منزله «سندی جهانی» رونمایی کرد. پس از این رونمایی، در مهرماه ۱۳۹۴ (سپتامبر ۲۰۱۵)، سندی به نام «دستور کار ۲۰۳۰» برای توسعه پایدار» به تصویب مجمع عمومی سازمان ملل متحد رسید که یک برنامه ۱۵ ساله دیگر را برای تحقق توسعه پایدار در کشورهای جهان ارائه کرد. (دفتر یونسکو در ایران، ۱۳۹۵: ۱۳).

این روند به خوبی نشان می‌دهد، آمریکا به کمک قدرت‌های اروپایی چگونه سند آموزش ۲۰۳۰ را به ساختاری جهانی تبدیل کرده که همه کشورها بدون مقاومت در برابر آن آماده پیاده‌سازی آن در جامعه خود هستند. رهبر معظم انقلاب در دیدار با فرهنگیان کشور، پذیرش سند ۲۰۳۰ را به مثابه پذیرش نفوذ فرهنگی قدرت‌های غربی معرفی کردند. (۱۳۹۸/۲/۱۲)

سیامک باقری

دکترای علوم سیاسی

تبیین

جنگ روایت‌ها و جهاد تبیین - ۴۵

اقتصاد مقاومتی

اقتصاد دارد. چنین اقتصادی باید قابلیت انعطاف در وضعیت مختلف و توانایی عبور از بحران را داشته باشد. برای دستیابی به چنین اقتصادی، لازم است نگاه بلندمدت به سیاست‌های اقتصادی وجود داشته باشد و زیرساخت‌های اقتصاد به گونه‌ای طراحی شوند تا در آینده چارچوب کلی اقتصاد در برابر انواع ناملامی‌مات توانایی مقابله داشته باشند. همچنین، باید با توجه به وضعیت جاری اقتصاد کشور و تحریم‌های بین‌المللی تحمیل شده، سیاست‌های خاص و گاهی متفاوت از شرایط عادی اتخاذ شوند. در این صورت اقتصاد مقاومتی در بازه زمانی کوتاه‌مدت نیز قابل تعریف است. رهبر فرزانه انقلاب درباره اهمیت و تبیین اقتصاد مقاومتی در دیدار با دانشجویان در تاریخ ۱۳۹۱/۵/۱۶ فرمودند: «آنچه که به نظر ما رسیده، اقتصاد مقاومتی بوده. البته اقتصاد مقاومتی فقط جنبه منفی نیست؛ اینچنین نیست که اقتصاد مقاومتی معنایش حصار کشیدن دور خود و فقط انجام یک کارهای تدافعی باشد؛ نه، اقتصاد مقاومتی یعنی آن اقتصادی که به یک ملت امکان می‌دهد و اجازه می‌دهد که حتی در شرایط فشار هم رشد و شکوفایی خودشان را داشته باشند. این یک فکر است، یک مطالبه عمومی است. شما دانشجوی هستید، استاد هستید، اقتصاددان هستید؛ بسیار خوب، با زبان دانشگاهی، همین ایده اقتصاد مقاومتی را تبیین کنید؛ خودش را مشخص کنید؛ یعنی آن اقتصادی که در شرایط فشار، در شرایط تحریم، در شرایط دشمنی‌ها و خصومت‌های شدید می‌تواند تضمین‌کننده رشد و شکوفایی یک کشور باشد.»

امیر قلی‌زاده

کارشناس فرهنگی

هر جا تحریف و وارونه‌نمایی و خدعه سیاسی و رسانه‌ای در بازخوانی آثار و دستاوردهای انقلاب و نظام اسلامی حاکم است، «تبیین» و «بصیرت‌افزایی» در دو مقوله نیاز است؛ یکی در باب کنار زدن پرده اغواگری و فریب دشمن ساخته و دیگری، تبیین واقعیت و حقیقت در آن مسئله و مقوله. از موضوعات مهم در این باره بحث اقتصاد مقاومتی است. اصطلاح «اقتصاد مقاومتی» نخستین بار از زبان رهبر معظم انقلاب در شهریور ۱۳۸۹ در دوران ریاست‌جمهوری محمود احمدی‌نژاد به کار برده شد. رهبر معظم انقلاب «اقتصاد مقاومتی» را روشی برای مقابله با تحریم‌های اقتصادی بین‌المللی علیه ایران دانستند. حضرت آقا در ۲۹ بهمن ۱۳۹۲، سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی را که در مجمع تشخیص مصلحت نظام تدوین شد، به رؤسای قوای سه‌گانه دولت، مجلس و قضات ابلاغ کردند و دستور دادند، «بی‌درنگ و با زمان‌بندی مشخص» آن را اجرا کنند. رهبر معظم انقلاب همچنین در نامه‌ای به سران قوا، هدف از اقتصاد مقاومتی را «تأمین رشد پویا و بهبود شاخص‌های مقاومت اقتصادی و دستیابی به اهداف سند چشم‌انداز بیست ساله» و لازمه اجرای آن را «رویکردی جهادی، انعطاف‌پذیر، فرصت‌ساز، مولد، درون‌زا، پیش‌رو و برون‌گرا» دانستند. در حقیقت اقتصاد مقاومتی، اقتصادی را ترسیم می‌کند که توانایی مقابله با شوک‌های وارد شده بر

نکته گرام

احسان صالحی، دبیر شورای اطلاع رسانی دولت: طَلَعَ الْبُكْرُ عَلَيْنَا ... یک رکن بی‌بدیل ماندگاری امانت انقلاب در صراط مستقیم و حفظ امنیت و پیشرفت ایران عزیز و ابطال نقشه‌های پیچیده خصم، شخص رهبر حکیم انقلاب بوده و حجاب معاصرت تا حدی بر این واقعیت سایه انداخته است. تاریخ گواه حکمت، شجاعت و درایت مقتدای ما خواهد بود.

عطیه نجاری، فعال فضای مجازی: ناهید کیانی اولین مدال طلای تاریخ تکواندوی زنان ایران رو کسب کرده. الحمدلله، آفرین به تو ناهید بانوی عزیز روی همه دختران ایران زمین رو سفید کردی که قلبشون برای وطن می‌تپه و دوست دارن برای کشورشون افتخار آفرینی کنن.

احمد کارآمد، فعال فضای مجازی: امام خمینی (ره) رسانه و پروپاگانداست دستگاه استخبار جهانی را نداشتند؛ اما ایمان‌شان به خدا و امیدشان به سنت‌های الهی سبب شد به ولی امر مسلمین جهان تبدیل شوند؛ تا جایی که با یک فرمان او همه مسلمین جهان در روز قدس و با دهان روزه علیه رژیم صهیونیستی و در دفاع از مردم فلسطین قیام می‌کنند.

سیدراضیه حسینی، کاربر فضای مجازی: به عمر گفتیم وای اگر خامنه‌ای حکم جهادم دهد! به عمر از آقا و تنها بودنشون گفتیم! الان دوباره و چندباره به تکلیف مهم و کلیدی رو بر عهده‌مون گذاشتن: «تقویت ایمان‌مون و تقویت امید خودمون و امید مردم ایران.» بسم‌الله

محمد رستمپور، فعال رسانه: در دو ماه گذشته، این دومین باری است که رهبر حکیم انقلاب از مصطفی صدرزاده نام می‌برند. در مورد این شهید، حداقل سه کتاب که من می‌شناسم، نوشته شده است؛ اما از او خطبه غراء و زینبی همسرش در مراسم تشییع خاطر ممانده است؛ طوری که نمی‌دانم، مصطفی صدرزاده شهیدتر است یا همسرش، سمیه ابراهیم‌پور!؟

مهدی قاسم زاده فعال فضای مجازی: قابل توجه زبان بلدهای همیشه مدعی؛ یک جلسه‌ی دیگر شورای حکام نیز بدون صدور قطعنامه‌ای علیه کشورمان پایان یافت، آنها در حالیکه کشورمان امروز (گویا برای اولین بار در تاریخ خود) ۱۰۰ کیلو اورانیوم غنی شده‌ی ۶۰ درصدی دارد؛ وقتی صحبت از پایان دوران دیپلماسی التماسی میشود، یعنی همین!

سید عزت الله ضرغامی، وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی: دیروز در سفر رییس جمهور، به تبریز، میانه و زنجان رفتم. همراه نمایندگان میانه به زیارت امامزاده اسماعیل رفتم. ریزعلی خواجوی آنجا دفن است. فاتحه خواندم و گفتیم ارزش کار دهقان فداکار، مدیریت بحران او بود. با کمترین امکانات می‌شود کارهای بزرگ انجام داد. به شرطها و شروطها!

محسن منصور، معاون اجرایی رئیس جمهور: ما حاصل دور اول سفر دولت سیزدهم به آذربایجان شرقی، تکمیل پروژه‌های نیمه‌تمام از جمله تکمیل راه‌آهن میانه-تبریز و تصفیه خانه میانه بود. میزان اعتبار مصوبات دور دوم سفر نیز به رقم بیش از ۱۲ هزار میلیارد تومان رسید. دولت مردم مضمم به اجرای وعده‌هاست.

امیر مهدی صالحی

کارشناس فناوری اطلاعات

«رایانش کوانتومی» را می‌توان دریچه‌ای برای ورود به دنیایی توصیف کرد که در آن پیچیده‌ترین پردازش‌ها در کسری از ثانیه انجام می‌شوند. این همان انقلاب عظیمی است که شاید با آن فاصله بسیاری داشته باشیم؛ اما به سرعت در حال نزدیک‌شدن به آن هستیم، همانطور که تا سال گذشته کمتر کسی حدس می‌زد به این سرعت وارد عصر هوش مصنوعی شویم.

اولین بار رهبر معظم انقلاب در سال ۱۳۹۷ به هوش مصنوعی اشاره و درباره بالابردن جایگاه کشورمان در فناوری‌های هوش مصنوعی تأکید کردند. مهم‌ترین و صریح‌ترین اشاره امام خامنه‌ای نسبت به این موضوع هم به دو سال گذشته برمی‌گردد که معظم‌له فرمودند: «من پیشنهاد می‌کنم یکی از مسائلی که مورد تکیه و توجه و تعمیق واقع می‌شود، مسئله هوش مصنوعی باشد که در اداره آینده دنیا نقش خواهد داشت؛ حالا یا در معاونت علمی رئیس‌جمهور یا در دانشگاه باید کاری کنیم که ما در دنیا حداقل در [بین] ده کشور اول در مورد هوش مصنوعی قرار بگیریم که امروز نیستیم.» ما به تازگی می‌بینیم که هوش مصنوعی به یکی از مباحث داغ دنیا تبدیل شده است.

همانند هوش مصنوعی، امام خامنه‌ای اولین اشاره‌های خود به کوانتوم را هفته پیش در مراسم سالگرد رحلت امام خمینی (ره) بیان فرمودند و این شاید نشان از قریب‌الوقوع بودن ورود به عصر کوانتوم باشد؛ عصری که دنیا با قبل خود تفاوت‌های زیادی خواهد داشت؛ اما کوانتوم چیست و چگونه بر زندگی مردم تأثیر خواهد داشت؟

رایانش کلاسیک

یکی از مهم‌ترین محدودیت‌های کامپیوترهای کلاسیک به کوچک‌سازی ترانزیستورها مربوط می‌شود. درحال حاضر، شرکت‌های تراشه‌سازی واحدهای ترانزیستور را تقریباً به اندازه یک اتم کوچک کرده‌اند که پیشرفت شگرف و باورناپذیری به شمار می‌آید. کامپیوترهای امروزی از واحدهای پردازش موسوم به بیت استفاده می‌کنند. بیت جریانی از پالس‌های الکتریکی یا نوری نشان‌دهنده اعداد ۱ یا صفر است و در حقیقت، تمامی فعالیت‌های مان از تونیت‌ها و رایانامه‌ها گرفته تا آهنگ‌ها و محتوای ویدئویی، در اصل رشته‌های طولانی این ارقام باینری هستند. در این میان، ترانزیستورها وظیفه ذخیره و پردازش این اعداد باینری را بر عهده دارند. این سویچ‌های بسیار کوچک را در دنیای روزمره می‌توان به کلیدهای پریز برق تشبیه کرد که می‌توانند روشن یا خاموش باشند. از حالت روشن آنها می‌توان برای ذخیره‌سازی اعداد باینری «۱» و از حالت خاموش آنها برای اعداد باینری «۰» استفاده کرد. آنچه گفته شد، شگفت‌انگیز به نظر می‌رسد؛ اما این همان جایی است که توان محاسباتی کامپیوترهای موسوم به اشباع شدن نزدیک می‌شود. هرچه اطلاعات بیشتری برای ذخیره‌سازی نیاز باشد، به بیت‌ها و ترانزیستورهای بیشتری نیاز خواهد بود؛ بنابراین، ترانزیستورها وظیفه بسیار مهمی در کامپیوترهای کنونی بر عهده دارند و این در حالی است که ما به محدودیت کوچک‌سازی آنها نزدیک می‌شویم.

رایانش کوانتومی

نظریه کوانتوم شاخه‌ای از فیزیک است که به دنیای اتم‌ها و ذرات کوچک‌تر (زیر اتمی) درون آنها می‌پردازد. در حقیقت، محاسبات کوانتومی نیز مبنای خود را بر اصولی پایبند کرده است که دانشمندان سال‌ها در کوچک‌ترین ذرات طبیعت، نظیر اتم‌ها،

عصر کوانتوم

آیا به زودی رایانش کوانتومی، مانند هوش مصنوعی همه‌گیر می‌شود؟

فوتون‌ها یا الکترون‌ها مشاهده کرده‌اند. «باب سوتور» متصدی اصلی بخش کوانتومی IBM، به زیبایی می‌گوید که محاسبات کوانتومی راه ما برای تقلید از طبیعت برای حل مشکلات فوق‌العاده‌شمار، اما قابل حل آنها است.

ایده اصلی نهفته در کامپیوترهای کوانتومی این است که می‌توان از خواص و قوانین فیزیک کوانتوم برای ذخیره‌سازی و انجام عملیات روی داده‌ها استفاده کرد. کامپیوترهای کوانتومی با تکیه بر ویژگی‌های کوانتوم ذرات زیر اتمی، برخی محاسبات را سریع‌تر از کامپیوترهای کلاسیک انجام می‌دهند. در کامپیوترهای سنتی، محاسبات پردازشی در مبنای ۲ انجام می‌شود و هر بیت در وضعیت خاموش یا روشن قرار می‌گیرد؛ اما واحد اطلاعات کوانتومی، کیوبیت (qbit)، با استفاده از ویژگی‌های مثبتی بر کوانتوم می‌تواند وضعیت خاموش و روشن یا هر مقداری بین آنها را ارائه دهد که به آن «برهم‌نهی» می‌گویند.

به‌طور کلی، «برهم‌نهی» نشان می‌دهد کامپیوتری که از کیوبیت استفاده می‌کند، می‌تواند حجم عظیمی از اطلاعات را ذخیره کرده و از انرژی کمتری نسبت به کامپیوترهای کلاسیک استفاده کند. با ورود به حوزه کوانتومی محاسبات که دیگر به قوانین سنتی و محدودکننده فیزیک پایبند نیستند، می‌توانیم

آن نمی‌شویم. بیابید کمی درباره دنیای بعد از رایانش کوانتومی بدانیم.

چرا رایانش کوانتومی؟

معروف‌ترین الگوریتم‌هایی که دانشمندان را برای سرمایه‌گذاری روی پژوهش‌های مرتبط با کامپیوترهای کوانتومی به شدت ترغیب می‌کنند، «الگوریتم شر» برای انجام محاسبات مرتبط با تجزیه اعداد طبیعی و «الگوریتم گروور» برای پژوهش و تحقیق است. الگوریتم شر بسیار سریع‌تر از بهترین کامپیوترهای متداول عمل می‌کند و چنانچه استفاده از این الگوریتم به راحتی امکان‌پذیر شود، می‌توان در دنیای واقعی استفاده‌های جالبی از آن کرد؛ برای نمونه، چنانچه از کامپیوترهای کوانتومی برای اهداف مخرب استفاده شود، می‌توان امنیت رمزنگاری را کاملاً بی‌اثر کرد و در آن زمان اینترنت امروزی بدون استفاده خواهد شد!

الگوریتم گروور نیز به همین میزان نسبت به الگوریتم‌های کلاسیک مورد استفاده برای تحقیق برتری دارد. بسا وجود اینکه در صورت استفاده از الگوریتم‌های کلاسیک در هنگام انجام عملیات تحقیقاتی اکثر موارد مورد تحقیق باید بررسی شوند، اما با استفاده از الگوریتم گروور می‌توان با دست یافتن به جزئی تمام موارد مورد تحقیق و مطالعه، پژوهش را با اطمینان بالا از درست بودن نتیجه به پایان رساند.

هک کردن پسونرها و دور زدن رمزنگاری‌ها تنها کاربرد کامپیوترهای کوانتومی نیست (البته محبوب‌ترین کاربرد به شمار می‌آید). در حال حاضر، بسیاری از مبنای کوانتومی ناشناخته باقی مانده است؛ اما به قطعیت می‌توان گفت، این حوزه ظرفیت بسیاری برای دگرگون کردن بسیاری از صنایع دارد. کنترل موفقیت‌آمیز این ذرات در کامپیوتر کوانتومی می‌تواند موجب انفجار قدرت محاسباتی شود که به‌طور خارق‌العاده‌ای نوآوری را در بسیاری از زمینه‌ها پیش می‌برد. با استفاده از کامپیوترهای کوانتومی می‌توان کانال‌های ارتباطی بسیار امنی را طراحی کرد. یکی از امیدوارکننده‌ترین کاربردهای کامپیوترهای کوانتومی شبیه‌سازی رفتار ماده تا سطح مولکولی است. تولیدکنندگان خودرو از کامپیوترهای کوانتومی برای شبیه‌سازی ترکیب شیمیایی باتری‌های خودروهای برقی استفاده می‌کنند تا راه‌های جدیدی را برای بهبود عملکرد آنها پیدا کنند. در این میان، شرکت‌های دارویی از آنها برای تجزیه و تحلیل و مقایسه ترکیباتی که می‌تواند منجر به ایجاد داروهای جدید شود، بهره می‌گیرند.

کامپیوترهای کوانتومی برای مشکلات مربوط به بهینه‌سازی عالی هستند؛ زیرا می‌توانند تعداد زیادی از راه‌حل‌های بالقوه را به سرعت خرد کنند. برای نمونه، کامپیوترهای کوانتومی برای محاسبه به‌صرفه‌ترین مسیرهای صعود و فرود هواپیما می‌توانند استفاده شوند و مسیرهای بهینه برای اتوبوس‌ها و تاکسی‌ها را در شهرها محاسبه کنند تا ازدحام را به حداقل برسانند. برخی از محققان همچنین تصور می‌کنند می‌توان از این ماشین‌ها برای سرعت بخشیدن به هوش مصنوعی استفاده کرد.

آینده پیش‌رو

برتری کوانتومی نقطه عطفی است که در آن یک کامپیوتر کوانتومی می‌تواند محاسبات ریاضی را که به‌طور قابل ملاحظه‌ای حتی از توانایی قوی‌ترین ابر کامپیوترها نیز خارج است، تکمیل کند. هنوز دقیقاً مشخص نیست که چند کیوبیت برای دستیابی به این هدف لازم است؛ زیرا محققان الگوریتم‌های جدیدی را برای افزایش عملکرد کامپیوترهای کلاسیک پیدا می‌کنند و سخت‌افزارهای کنونی نیز همچنان بهتر می‌شوند. محاسبات کوانتومی سال‌ها در انحصار دانشمندان و در شرایط آزمایشگاهی در حال توسعه بوده است؛ اما پیشرفت‌های جدید، این فناوری انقلابی را به سمت کاربردهای عملی سوق می‌دهد.

پژواک

جنگ تحریم!

نزاع بر سر تراشه بالا می‌گیرد

سیاستمداران آمریکایی از دولت این کشور خواستند تا متحدان آمریکا، از جمله ژاپن و کره جنوبی را برای شکست چیزی که تجاوز اقتصادی چین نامیده‌اند، به خط کنند. این درخواست پس از وضع ممنوعیت از سوی پکن درباره خرید تراشه از شرکت آمریکایی میکرون ایجاد شده است. دولت چین به تازگی اعلام کرده است، شرکت میکرون در بررسی امنیت شبکه خود شکست خورده و لذا شرکت‌های چین را از همکاری با میکرون منع کرده است. این جدیدترین اتفاق در مناقشه مداوم بر سر فناوری تراشه بین واشنگتن و پکن است.

نرم افزار

گم نشی!

آدرس‌های تهران رو خودت پیدا کن

برنامه «حمل و نقل عمومی تهران» ابزار مناسبی برای استفاده بهینه از خدمات ناوگان اتوبوسرانی تهران است؛ مجموعه‌ای که با بیش از ۲۵۰ خط و ۷ هزار اتوبوس، یکی از بزرگ‌ترین شبکه‌های حمل و نقل عمومی جهان است. این برنامه با امکان جست‌وجوی نزدیک‌ترین ایستگاه یا خط مورد نظر و تخمین زمان ورود اتوبوس، امکان مدیریت بهتر سفرهای درون‌شهری را فراهم خواهد کرد. در صورت بهره‌مندی از تلفن همراه میجیو به سامانه مکان‌یابی و فعال‌سازی خدمات داده، این برنامه به شما کمک خواهد کرد تا جابه‌جایی‌های خود را در پایتخت به بهترین شکل ممکن مدیریت کنید.

خبر خوب

خیام خبر داد

بهبود وضعیت دریاچه ارومیه

سازمان فضایی ایران با انتشار جدیدترین تصویر ماهواره‌ای دریاچه ارومیه، از بهبود وضعیت آن در مقایسه با چند ماه گذشته خبر داد. روند بهبود وضعیت این دریاچه به زمان افتتاح پروژه انتقال آب به آن که سال گذشته رئیس‌جمهور انجام داد، باز می‌گردد و سازمان فضایی نیز اعلام کرده است، با توجه به تصاویر ماهواره خیام و دیگر ماهواره‌های این سازمان، با افتتاح کانال ۳۶ کیلومتری انتقال آب به این دریاچه با وجود گرمای هوا و خشکسالی شاهد بالا آمدن سطح آب آن هستیم و رفع مشکل ورودی آب دریاچه ارومیه با افتتاح این کانال ۳۶ کیلومتری انتقال آب تسریع شده است.

مسئولیت در برابر تاریخ و هویت ملی

به بهانه بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار اعضای ستاد مرکزی کنگره ملی شهدای سبزوار و نیشابور

نداکرمانشاهی

خبرنگار فرهنگی

در دهه ۸۰، زمانی که برای اولین بار سریالی کره‌ای با نام «جوهری در قصر» از تلویزیون کشورمان پخش شد، کسی فکرش را نمی‌کرد که قرار است پس از این، سریال‌های کره‌ای دنیا را قبضه کنند! پس از «جوهری در قصر»، سریال‌های دیگری هم ساخته شد؛ در این میان، «افسانه جومونگ» برجسته‌ترین سریالی بود که پس از جوهری در قصر، توانست مورد توجه مخاطبان ایرانی قرار بگیرد.

در زمان پخش هر دوی این سریال‌ها، بسیاری از مخاطبان پای تلویزیون می‌نشستند و داستان سریال را دنبال می‌کردند؛ همین علاقه مخاطبان بود که سبب شد تا سال‌ها بعد از آن هم، تکرار این سریال‌ها نیز مورد استقبال قرار بگیرد، تا جایی که بسیاری از کارشناسان، از تکرار این سریال‌ها انتقاد کردند. اما حالا پس از گذشت سال‌ها و با نگاهی گذرا به این سریال‌ها و همچنین نفوذ فرهنگی و هنری کشوری، مانند کره جنوبی به دیگر کشورها، از جمله کشور خودمان و به ویژه بین نوجوانان ایرانی، می‌توان به خوبی دریافت که تمامی آن سریال‌ها با برنامه‌ریزی و هدفمند ساخته شده است؛ به گونه‌ای که حالا یکی از دغدغه‌های فرهنگی فرهیختگان کشورمان افزون بر نفوذ فرهنگی غربی، نفوذ فرهنگ چشم‌بادامی‌های شرقی است.

تاریخ‌سازی با سریال‌های کره‌ای!

مدتی قبل بود که یکی از رسانه‌ها تیتزر زده بود: «چطور آثار کره‌ای و ژاپنی مخرب به دست بچه‌ها رسید» یا رسانه‌های دیگر با تیتزر «نوجوانانی با سبک زندگی کره‌ای!»؛ اینها اشاراتی گذراست که اثرگذاری سریال‌های دنباله‌دار کره‌ای را نشان می‌دهد، تا جایی که حتی برخی نوجوانان هر چند اندک‌اند همین حالا به فکر مهاجرت به کشوری، مانند کره هستند!

به حتم برای ما فرهنگ کره‌ای‌ها نفوذ فرهنگی به شمار می‌آید؛ زیرا با فرهنگ ما مغایرت دارد، اما همین نفوذ فرهنگی برای آن کشور «صدور فرهنگ» است؛ آن هم فرهنگی که هرگز پیشینه قوی‌تری در مقایسه با کشوری، مانند ما ندارد. حالا بد نیست، سریالی مانند «جوهری در قصر» را که اتفاقاً مدتی است دوباره تکرار آن از شبکه تماشا به روی آنتن رفته، مرور کنیم. سریالی که به بهانه یک داستان جذاب، سعی داشته است برای خودش تاریخ بسازد. چه در زمینه غذا، چه در زمینه پزشکی و چه حتی در حوزه قهرمان‌سازی! نماهای بسیاری از فیلم، فقط پخت غذا را نشان می‌دهد و طوری ابعاد درمانی غذاها مورد توجه قرار می‌گیرد که هر کسی نداند، احساس می‌کند طب سنتی کره از کشورهایی که پد طولانی در این مباحث دارند نیز قوی‌تر است.

بعدها سریال‌های دیگری مانند «افسانه جومونگ» ساخته و تلاش شد یک تاریخ باشکوه ولو افسانه‌ای برای کشورشان بسازند. شاید در همان زمان بسیاری از افراد این سریال‌ها را دست کم می‌گرفتند، اما همین سریال «افسانه جومونگ» شخصیت دختری را معرفی می‌کرد که در سرنوشت کشورش تأثیرگذار بوده است! ادرا حقیقت

یک نوع الگوسازی برای جوانان کشور خودشان و نوعی تاریخ‌سازی برای کشورهای دیگر انجام شد تا بگویند که ما چنین زنانی در تاریخ خود داشته‌ایم.

دیپلماسی فرهنگی

همانطور که گفته شد، سریال‌های کره‌ای برای ما نفوذ فرهنگی به شمار می‌آیند و واقعیت هم همین است؛ زیرا هیچ‌گونه تناسبی با سبک زندگی ایرانی-اسلامی ما ندارند؛ اما حالا شاهد ترویج ضمنی این فرهنگ در جامعه ایرانی هستیم؛ البته نه فقط در ایران، بلکه در بسیاری از کشورهای دیگر، حتی کشورهای غربی.

این دقیقاً همان نکته‌ای است که رهبر حکیم انقلاب در دیدار اخیر با اعضای ستاد کنگره شهدای سبزوار و نیشابور، به آن اشاره کرده و گفتند: «دیگران تاریخ ندارند، برای خودشان تاریخ می‌سازند؛ تاریخ‌های خلاف واقع. شما ملاحظه کنید، حتی در تلویزیون ما هم نشان می‌دهد که فلان کشوری که هیچ تاریخ باشکوه و باارزشی ندارد، داستان‌های دنباله‌دار، ۱۰۰ قسمت، ۱۵۰ قسمت درست می‌کنند؛ تاریخ می‌سازند برای خودشان، حکمت می‌سازند برای خودشان، حکومت می‌سازند برای خودشان؛ ما داریم، [ولی] یادمان نیست.»

دقیقاً یکی از نقدهای جدی در تمامی این سال‌ها به مدیریت کلان فرهنگی و هنری کشورمان، همین موضوع است؛ اینکه تاریخ داریم، پیشینه و صبغه و سوابق فرهنگی داریم، مشاهیری داریم که تا ابد می‌توانیم به آنها افتخار کنیم، اما متأسفانه آنقدر در

این موارد کم‌کاری و کاهلی شده است که حتی دیگر کشورها تاریخ و مشاهیر ما را به نفع خودشان صادره می‌کنند؛ مانند کشور ترکیه که یک روز با مصادره کردن مولانا و شمس تبریزی و روز دیگر با تصاحب شیخ‌الرئیس ابوعلی سینای همدانی، تلاش می‌کند تا هم برای خودش تاریخ‌سازی و پیشینه‌تراشی کند و هم مفاخر ملی غصبی بسازد! البته این تلاش دنباله‌دار کشورهایی، مانند کره جنوبی و ترکیه برای تاریخ‌سازی و دست پا کردن سرمایه‌های کهن، فقط به حوزه فیلم و سریال محدود نمی‌شود و گاهی برخی حوزه‌های دیگر، مانند هنرهای تجسمی ایرانی را هم در بر می‌گیرد که رد پای آنها در برخی کشورهای دیگر دیده می‌شود!

همه اینها نشان می‌دهد، ما چه در مدیریت فرهنگی و هنری داخلی و چه در دیپلماسی فرهنگی خارجی، حساسی کم‌کاری کرده‌ایم و یک بازنگری در این حوزه لازم است تا فرزندان ما با مشاهیر و تاریخ ایران آشنا باشند.

یادداشت

پایان عجیب سریال‌ها

نسترن بابازاده

خبرنگار فرهنگی

در هفته‌ای که گذشت، دو سریال دنباله‌دار و طولانی سیمیا پایان یافت. در هر دو سریال، برهه‌ای از تاریخ کشورمان به تصویر کشیده شده و هر دو درام تاریخی به شمار می‌آید. در هر دو اثر، تلاش شد تا قهرمانان این مرز و بوم روایت شوند. سریال «گیل دخت» که اتفاقاً برای آن تبلیغات ویژه‌ای هم شد و «آتش و باد» که در ایام ماه رمضان آغاز شد.

این دو سریال طولانی هم بودند؛ «گیل دخت» در ۶۰ قسمت و در ۳۰ هفته همزمان خانه‌های مردم شد و سریال «آتش و باد» هم در ۵۸ قسمت به مخاطب عرضه شد. تردیدی نیست که دست‌اندرکاران هر دو سریال تلاش بسیاری متحمل شده‌اند، اما نباید فراموش کرد یکی از بخش‌های بسیار مهم که اتفاقاً ضوابط کل کار را تحت تأثیر قرار می‌دهد و در واقع می‌توان گفت یک برآیند از کل فیلم به مخاطب می‌دهد، پایان کار است.

هر چند ابتدا و میانه یک قصه و داستان از آن جهت که بیننده را به دنبال کردن ماجرا مشتاق می‌کند، اهمیت دارد؛ اما بدون شک این پایان داستان و قصه است که موجب رضایت بیننده از کل کار یا برعکس باعث پشیمانی او از دنبال کردن اثر می‌شود. این نکته‌ای است که چه در «گیل دخت» و چه در «آتش و باد» رعایت نشد و نتوانست رضایت مخاطبان را جلب کند.

دو قسمت آخر «گیل دخت» با کشت و کشتار پیاپی و بی‌وقفه پایان یافت و قسمت‌های پایانی «آتش و باد» هم به قتل عام مردم و کشته شدن قهرمان داستان (بهادر) و بعد هم دیگر شخصیت‌های سریال گذشت و نتوانست رضایت مخاطبان را جلب کند.

یکی از نقدهای جدی به «گیل دخت» و «آتش و باد»، طولانی بودن هر دوی آنها بود. بدون شک، ساخت سریال‌های طولانی از نظر بودجه نیز بسیار هزینه‌بر است؛ آن هم سریال‌هایی که خیلی زودتر از اینها می‌تواند داستان را به پایان برساند.

حتی نویسنده «گیل دخت» هم به این نکته اذعان داشته و در نشست خبری در این باره گفته است: «درباره طولانی بودن کار، قبول دارم برخی جاها ریتم افتاد، اما این اتفاق در همه سریال‌های طولانی کمی طبیعی است. برخی به من برمی‌گردد و برخی مشکلات به اجرا.»

حالا که سریال‌ها به هر دلیل تا این حد طولانی می‌شود، چرا نباید پایان‌بندی بهتری برای آن در نظر گرفت؟! در «آتش و باد»، سریال با خُرده داستان‌های فرعی بی‌ربط به کلیت داستان ادامه یافت و در نهایت، با یک پایان ضعیف به انتهای خود رسید. همین پایان‌بندی‌های ضعیف سبب می‌شود تا هم مخاطب در پایان احساس «سُر کار بودن» بکند و هم سریال ماندگار نشود.

یکی از تأملات جدی دیگر درباره این دو پروژه طولانی سیمیا، ضعف فیلمنامه هر دوی آنها بوده است که باید توجه ویژه به آن داشت.

برداشت

هزینه توهین به زن ایرانی را بالا ببریم

امسا در مقابل این حرکت خزننده چه باید کرد؟! به نظر می‌رسد، دو اقدام در این حوزه لازم است؛ نخست، بازدارنده کردن قوانین و مقررات، به گونه‌ای که هزینه استفاده تبلیغاتی و توهین‌آمیز از زنان را به شدت بالا ببرد و دوم، حرکت ایجابی تقابلی. راهکار دوم، به مراتب مهم‌تر و مؤثرتر است؛ به گونه‌ای که اگر برای معرفی گوهر وجودی زن و دختر ایرانی و مسلمان، کار هنری فاخر، جذاب، به موقع و گسترده انجام شود، فضای عمومی جامعه به سمتی خواهد رفت که دیگر کسی به خودش جرت توهین به زن ایرانی را نخواهد داد.

تند مواجه شده، اما مسئله اینجاست که اگر فکر اساسی برای این رفتار ناصواب نشود، فراگیر خواهد شد و همان وضعیتی به وقوع خواهد پیوست که چندین دهه است در غرب جریان دارد و ما به درستی، آن را یک جریان ضدفرهنگی می‌دانیم. در واقع، غفلت و ساده‌انگاری ناظران و متولیان حوزه تبلیغات سبب شده است تا به صورت تدریجی و خزننده، این قبح‌شکنی صورت بگیرد؛ آن هم در جامعه‌ای که بر اساس آموزه‌های ملی و دینی، برای زن شخصیتی ارزشمند و متعالی قائل است که به فرموده امام راحل (ره)، مرد از دامن او به معراج می‌رود.

برده شده، با انتشار اطلاعیه رسمی اعلام کرد، انتشار این طرح بدون اطلاع و موافقت آنها و از سوی خود طرح صورت گرفته، اما به هر حال چیزی از ناراحتی مخاطبان کم نشد. پیش از این هم، چندین بار استفاده ابزار و توهین‌آمیز از تصاویر زنان در تبلیغ برخی کالاها، با انتقاد مردم، به ویژه فعالان فرهنگی و فضای مجازی مواجه شده بود؛ از جمله، استفاده توهین‌آمیز از تصویر یک زن جوان در تبلیغ سنگ و شیرآلات سرویس بهداشتی! هرچند این رفتار ناهنجار تبلیغاتی تاکنون در کشور ما فراگیر نبوده و هر بار هم با واکنش‌های

حسین مهریزی

خبرنگار فرهنگی

چند روز پیش، انتشار یک طرح گرافیکی در فضای مجازی با موضوع تبلیغ سوسیس بندری، سر و صدای بسیاری به پا کرد. این طرح توهین‌آمیز که در آن از چادر و روبنده زنان خطه جنوب بر روی سوسیس بندری استفاده شده، هم توهین به اصل حجاب و پوشش ملی و بومی زنان نجیب ایران زمین است و هم زیر سؤال بردن شخصیت و حرمت زن. هر چند شرکتی که نام آن در تبلیغات این محصول

امین شعر انقلاب منتشر شد

با رویکرد تأملی در آفاق ادبی و شاعرانگی رهبر معظم انقلاب اسلامی

در کتابی منتشر نشده بود؛ در حالی که این اتفاق باید به صورت مکتوب مورد توجه قرار می‌گرفت.»

وی موضوعات کتاب «امین شعر انقلاب» را برای مخاطب جدید دانست و درباره مخاطبان کتاب اظهار داشت: «ما در گردآوری و تدوین کتاب تلاش کرده‌ایم مطالب را به گونه‌ای مطرح کنیم تا مورد استفاده همه علاقه‌مندان شعر و ادب فارسی باشد؛ لذا رویکرد علمی و تخصصی شعر به معنای پژوهشی و دانشگاهی در کتاب دنبال نشده است تا برای همه قابل فهم و استفاده باشد؛ امیدواریم در گام‌های بعدی اندیشمندان ادب فارسی و صاحبان فکر و قلم، مباحث علمی و فنی این موضوع را در آثار دیگر منتشر کنند.»

از نگاه شاعران؛ امین شعر انقلاب در سروده‌های شاعران؛ درباره شاعران (شاعران کهن و شاعران معاصر)؛ سبک هنری در آینه امین و اشعار مقام معظم رهبری است که در هر بخش مطالب نو و قابل تأملی آورده شده و مباحث مورد بحث و تبادل نظر قرار گرفته است.»

انصاری‌نژاد با بیان اینکه برای گردآوری و تدوین این کتاب حدود دو سال زمان صرف شده است، درباره ضرورت انتشار «امین شعر انقلاب» گفت: «هر ساله در دیدار شاعران با رهبر انقلاب برخی‌ها شعر می‌خوانند و ما وقتی روند این شاعران را دنبال می‌کنیم، شاهد پیشرفت چشمگیر آنها هستیم؛ تشویق‌ها و نقدهای دقیق و عالمانه رهبر معظم انقلاب در تقویت شعر شاعران و شناخته‌تر و فعال و پویاتر شدن آنها نقش بسیاری داشته است که این موضوعات هیچ‌گاه

که در واقع نخستین کتابی است که به این موضوع پرداخته و نقش بی‌بدیل ایشان در پیشرفت شعر معاصر و شعر انقلاب را با توجه به شخصیت ادبی و منحصر به فرد معظم‌له مورد توجه قرار داده است.»

این شاعر و نویسنده به نقش و جایگاه رهبر فرزانه انقلاب در شعر اشاره کرد و افزود: «حقیقتاً نقش و جایگاه رهبر انقلاب در رشد و شکوفایی شعر انقلاب بر کسی پوشیده نیست؛ ایشان با تجلیل از شاعران در دیدارهایی که همواره با شعرا داشته، موجب دلگرمی و پیشرفت شعر انقلاب بوده‌اند. در این کتاب از تراوش قلم شاعران شاخص انقلاب از جمله استادان رضا اسماعیلی، علیرضا قزوه، عبدالرحیم سعیدی‌راد و محمدرضا سنگری استفاده شده است.»

داور جشنواره شعر فجر عنوان کرد: «کتاب در پنج فصل تدوین شده است که شامل امین شعر انقلاب

حجت‌الاسلام محمدحسین انصاری‌نژاد از انتشار «امین شعر انقلاب»، تأملی در آفاق ادبی و شاعرانگی حضرت امام خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب اسلامی خبر داد.

به گزارش صبح صادق، «امین شعر انقلاب» تأملی در آفاق ادبی و شاعرانگی حضرت امام خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب اسلامی به کوشش حجت‌الاسلام محمدحسین انصاری‌نژاد و مقدمه محمدرضا سنگری در انتشارات صریح و بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس در ۲۱۸ صفحه منتشر و روانه بازار نشر شد.

انصاری‌نژاد درباره این کتاب گفت: «همان‌طور که از عنوان و زیر عنوان این کتاب مشخص است، کتاب «امین شعر انقلاب» در رابطه با جایگاه و شخصیت ادبی، ساخت‌ها و شاعرانگی رهبر معظم انقلاب است

صداق

هفته نامه

سیاسی، فرهنگی و اجتماعی

صاحب امتیاز

معاونت سیاسی نمایندگی ولی فقیه در سپاه

مدیرمسئول: عبدالله جوانی

سرمدیر: علی حیدری

شورای سیاست گذاری:

علی قاسمی، سیامک باقری، سعداللزاعی، عزیز غضنفری، فرهاد مهلوی، مهدی سعیدی، فتح الله پریشان، احدر کریم خانی، حسین عبداللهی فر دیر، تحریریه: سید فخرالدین موسوی نگارش و ویرایش: محبوبه حاجی آقایی صفحه آرا: علی اکبر هدایتی عکاس: حامد کوردزی ناظر چاپ: سعید قاسمی چاپ: مرکز چاپ سپاه: ۳۸۵۲۴۴۶ (۰۲۱) تلفن: ۱۱۰ و ۷۷۴۶۰۱۰۰ (۰۲۱) sswEEKly.ir @ssweekly info@ssweekly.ir شماره: ۷۷۴۸۸۴۲۶ سامانه پیامک: ۳۰۰۰۹۹۰۰۳۳

شماره ۱۰۹۶ | دوشنبه ۲۲ خرداد ۱۴۰۲

کتیبه سبز

نماز بیریا

فکر همه جا هست، ولی پیش خدا نیست سجاده زردوز که محراب دعا نیست گفتند سر سجده کجا رفته حواست؟ اندیشه سیال من ای دوست! کجا نیست؟! از شدت اخلاص من عالم شده حیران تعریف نباشد، ابدأ قصد ریا نیست! از کمیّت کار که هر روز سه وعده از کیفیتش نیز همین بس که قضا نیست یک ذره فقط کندتر از سرعت نور است هر رکعت من حائز عنوان جهانی ست! این سجده سهواست؟ و یا رکعت آخر؟ چندی ست که این حافظه در خدمت ما نیست ای دلبر من! تا غم آرام است و تورم محراب به یاد خم ابروی شما نیست بی دغدغه یک سجده راحت نتوان کرد تا فکر من از قسط عقب مانده جدا نیست هر سکه که دادند دو تا سکه گرفتند گفتند که این بهره بانکی ست، ریا نیست! از بس که پی نهم و جب نان حلالیم در سجده ما رونق اگر هست، صفا نیست به به، چه نمازی ست! همین است که گویند راه شعرا دور ز راه عرفا نیست!

سعید طلائیش

آبروی مومن

آبروی مومن از بیت خدا بالاتر است حرمش قطعا که از سعی و صفا بالاتر است ذبح مومن گفتن سزّش به گوش دیگران حفظ رازش کن که رازش از منا بالاتر است نیستی از اهل دین پس لا اقل آرازه باش مردی و مردانگی از ادعا بالاتر است این نفاق را که با خود می کشی چاهی شود رفتند در چاه غم از هر بلا بالاتر است لاتجسس را خدا فرموده در قرآن خود زندگی دیگران از حسّ ما بالاتر است امر بر معروف را اصلاً نفهمیدی عزیز پشت سر غیبت نمودن از زنا بالاتر است تا به کی تحقیر کردن؟ تا به کی آوارگی؟ لب فرو بستن ز هر لحن و صدا بالاتر است تزکیه یعنی که اول از خودت آغاز کن این روش از گفتگوی ناروا بالاتر است سعی کن باری تو برداری ز دوش دیگران این مدارا از تمام کارها بالاتر است سعی کن اخلاص را سر لوحه کارت کنی مخلصانه کار کردن از ریا بالاتر است در دلت جایی برای مرتضا ایجاد کن هر نمازی مطمئناً با ولا بالاتر است رفتن حج جای خود اما که گفته جان من؟ احترام کعبه از کرب و ویلا بالاتر است در بلا جنگ تو تسل را بزن بر اهل بیت از تمام کارها این روضه ها بالاتر است

محسن راحت حق

صبحانه

نعمت زندگی

می دانی چرا این زندگی به تو عطا شده است؟ زیرا کسی که زندگی تقسیم می کرد، مطمئن بود تو از پس مشکلات این زندگی برمی آیی. او از قدرت و توانایی تو برای عبور از دشواری ها و سختی های این زندگی مطمئن بود. در سختی ها و رنج هاست که ارزش ها شناخته می شود و جواهر شکل می گیرد. آن لحظه همان نقطه ای است که باید لبخند زد و از خداوند به خاطر اینکه به تو نعمت زندگی داد، تشکر کرد.

تلخند

بی توجّهی کشورهای توسعه یافته به تغییرات آب و هوایی/ کارتونبست: پرش نا/هند

داستان

طواف مجازی (قسمت اول)

خوابیدی؟

مهسا جواب داد: «بابا لایک داری!» و یک علامت شست زرد بر زبلی نشانم داد. «عشق بابا» نوشت: «صبر کن! آقا جادر سرمان کنیم.» من هم نشنیده و ندیده گرفتم و نوشتم: «سلام دوستان یک لحظه لطفاً بنده مُبْلِغ هستم آن هم از نوع مجازی اش، اگر کمی صبر پیشه کنید مدیر آنلاین شو، تشکر می کنم.»

تصنای نامی برابرم نوشت: «حاج آقا! یک استخاره برام می گیری؟» «آبچی داش منشم» که مرا به یاد داش مجید سوزوکی اخراجی ها می انداخت، نوشت: «حاج آقا! جاسار تا الآن وقت تبلیغ؟ اصلاً تبلیغ مجازی دیگه چه سیغه ای؟»

«عاشق ایرانی» این یکی، واقعاً عرق وطن پرستی داشت و نوشت: «حاج آقا! شما الان تو گروه دخترانه چی کار می کنی؟» نوشتم: «چرا خلط مبحث می کنی؟ من حاج آقا نیستم.» پروفایل «دلم کمی مرگ می خواهد» خلط را خلط خواند و نوشت: «آه آه حالم بهم خورد.»

جای تان خالی نباشد که حسابی دستم انداخته بودند. واقعاً مخم داغ کرده بود، برای شان نوشتم: «علی آئی حال کی گفته که مُبْلِغ حتماً باید مرد باشه؟ در ثانی تبلیغ یک تکلیف است.» در حال نوشتن جواب های دوباره بودند که رئیس جان ریمووم کرد، به همین راحتی و سادگی و بدم زگی.

دهان بی فکر باز شدن همانا و ریمووشدن همانا! دل تان نخواهد، حالا کمی ناامید شده بودم. دستم از گروه و اعضای گروه کوتاه شد و قدم هم کمی آب رفت. بایسد کوچ می کردم به گروهی دیگر که سفر تبلیغی ام نیمه کاره نماند.

گروه بعدی «کافه زیبارویان عاشق» بود، ولی

سلامت

خستگی بی پایان

اسید، آهن و ویتامین B1۲ اثر متقابلی بر جذب یکدیگر از دستگاه گوارش داشته و همواره باید تعادلی در نسبت بین آنها در غذا وجود داشته باشد؛ در غیر این صورت بدن دچار سوء جذب آنها می شود.

کمبود فولیک اسید

از عوارض مهم کمبود فولیک اسید کم خونی است. برای خانم های باردار یا زنانی که قصد بارداری دارند، معمولاً این نوع از ویتامین های گروه B برای پر هیز از تقایص مادرزادی نوزاد تجویز می شود. علامت کمبود فولیک اسید عبارتند از: ضعف، سردرد، تپش قلب، کج خلقی و سوزش دهان یا زبان.

ویتامین B۱۲ یا کوبالامین

آخرین نوع از انواع ویتامین ب، ویتامین B۱۲ یا

صادقانه

ثواب زیارت

امام رضا(ع) فرمودند: «به خدا سوگند کسی از ما (اتمه اطهار) نیست جز آنکه شهید می شود.» گفته شد: «چه کسی شما را ای فرزند رسول خدا به شهادت می رساند؟» فرمود: «بدترین آفریدگان خدا در زمان مرا با زهر می کشد، سپس مرا در دیار غربت و سرایی دور افتاده دفن می کند؛ آگاه باشید کسی که مرا در غربتم زیارت کند، خدای عزوجل ثواب یکصد هزار شهید، یکصد هزار صدیق، یکصد هزار حج گزار و عمره گزار و یکصد هزار مجاهد را برای او می نویسد و در زمره ما محشور می شود و در درجات والای بهشت رفیق و همراه ما خواهد بود.»

غیر رسمی

خوشبید تابید و رفت

در یکی از سفرهای رهبر معظم انقلاب به قم، به فراخور علاقه ای که معظم له به آیت الله بهاء الدینی داشتند، به منزل آیت الله تشریف بردند و با ایشان دیدار کردند.

ما از این ماجرا باخبر شده بودیم و دوست داشتیم در این باره با آیت الله بهاء الدینی مصاحبتی داشته باشیم. به همین دلیل روز بعد، بنده به اتفاق یکی از دوستان، به محضر آن عارف پاک رسیدیم و از ایشان پرسیدیم: «آیا دیروز رهبر معظم انقلاب به اینجا تشریف آورده بودند؟»

حضرت آیت الله بهاء الدینی در پاسخ فرمودند: «بله! چند دقیقه خوشبید اینجا تابید و رفت. او چون خوشبید، دارای خیر و برکات است.»

این نگاه آن عارف و عابد سترگ به رهبر معظم انقلاب بود. ایشان در جلسه ای فرمود: «آقای خامنه ای را باید کمک کرد. ایشان را کمک کنید؛ دید ما و حرف ما این است.»

حجت الاسلام والمسلمین حسین حیدری کاشانی

حسن ختام

دل ما ارزانی شماست

در کجای این جاده دنیا ایستاده اید که بعد از کیلومترها راه رفتن هنوز که هنوز است شما را ندیده ام! در کجای این جاده عمر ایستاده اید که بعد از سالیان سال صدای تان را نشنیده ام! در کجای این جاده زندگی ایستاده اید که در قامت هیچ فصلی شما را ندیده ام!

پا در میان کوه ها و دشت ها و جاده ها که گذاشته ام، به دنبال ردی از شما بوده ام. در گذر از سال ها و ماه ها و هفته ها و روزها جای خالی شما را حس کرده ام. در عبور از پاییز و زمستان و بهار و تابستان ها هوای شما در سرم بوده است.

یاد شما تا به امروز که آهسته آهسته دارد برف پیری روی موهایم می نشیند، توانسم فرسایش می یابد، قامتم رو به خمودگی و کجی می گذارد، همیشه در وجودم بوده است. اینها مهم نیست و مهم هست. مهم هست، چون این همه سال به یاد شما و به پای شما بوده و مهم نیست، چون بعد از این همه سال شما را ندیده ام.

آقا جانم! یا صاحب الزمان (عج) خودتان را از ما دریغ نکنید. دل مان همچون انار ترک برمی دارد. خوشی ما آن زمانی است که به دیدار شما مزمین شود؛ شادی ما آن سالی است که بهارش شما باشید؛ مسیر ما آن جاده ای است که مقصدش شما باشید. دل ما ارزانی شماست، ارزان هم که شده بخیردش.

